

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103. TELEPHONE: 431-6344

LIV.

Sausis — January 17, 1969

Nr. 5

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

BONNA IR MASKVA

POKARINIŲ VOKIEČIŲ-SOVIETŲ SANTYKIŲ RAIDA

Bonnos vyriausybės apsisprendimas rinkti naują federalinės respublikos prezidentą Vakarų Berlyne vėl sudrums-tė vokiečių-sovietų santykius. Rinkdami savo prezidentą, kuriuo bus, atrodo, dabartinis krašto apsaugos ministeris Schroederis (krikšč. dem.) Berlyne, Vakarų Vokietija nori simboliškai pabrėžti to miesto priklausomumą Vakarų Vokietijai. O prieš tai protestuodama Maskva nori pabrėžti to miesto nepriklausomą statusą, kuris priklauso nuo keturių didžiųjų susitarimo. (Sovietai, žinoma, ta proga užmiršta, kad ir rytinė miesto dalis, pagal tą patį principą neturėtų būti Rytų Vokietijos sostinė, o vis dėlto ji tokia yra.) Sakoma, kad Budestago - seimo pirmininkas Eugen Gerstenmaier (krik. dem.) ilgai svyravo prieš šaukdamas tam reikalui seimo posėdį Berlyne. Jis tarp kitko aiškino, kad prieš tą sušaukimą esąs ir naujas Nixono patarėjas prof. Kissingeris. Vals-tybės Departamentas tačiau buvęs už posėdį Berlyne ir iš savo pusės prikišo Gerstenmaieriui, kad tas norėjęs savopa-žiūrą primesti kancle-riui Kissingeriui, kuris iš tikro esąs priešingos nuomonės, atseit, už posėdžiavimą ir rinkimą V. Berlyne.

Toks ilgas Gerstenmaierio ir kartu viso seimo prezidiumo svyravimas, anot užsienio reikalų ministerio

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Brandto (socialdem.) faktinai iššaukė sovietų protestą: "Das peinliche Hin und Her was geradezu eine Einladung an die Sowjets". Kas, žinoma, gali būti tiesa nors antra vertus sunku manyti, kad sovietai tai praleistų be savo protesto. Šiuo kartu mums ne tiek svarbus klausimas,

Taip sovietų karikatūra pateisina Čekoslovakijos okupaciją.

ar Gerstenmaieris iššaukė tą protestą ar ne, kiek pats faktas, kad Seimo pirmininkas parodė savo nepasitenkinimą dabartine Bonnos politika ir bent teoriškai panorėjo ieškoti glaudesnio bendradarbiavimo su sovietais galimybių. Čia reikia pridurti, kad ir užsienio reikalų ministeris Brandtas, kaip ir visa Vokietijos socialdemokratų partija, nėra patenkinta dabartiniais santykiais ir stengėsi juos pagerinti, tačiau nerado tam jokios bazės.

Man atrodo, kad Mask-

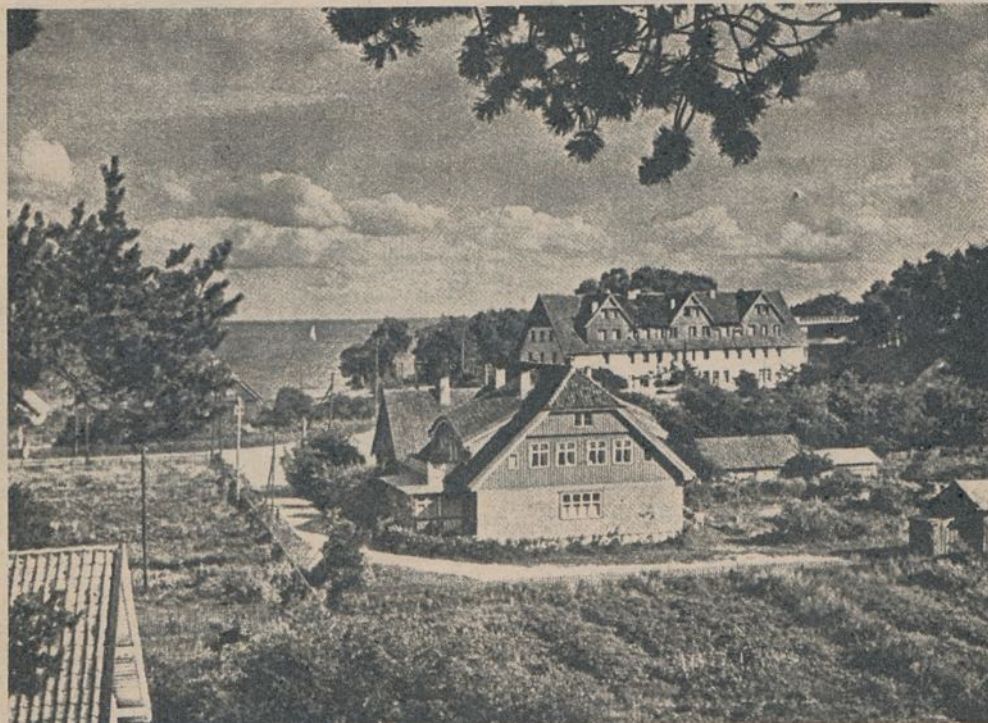
va yra patenkinta tų santykių dabartine būkle ir stengiasi ją prailginti, nors ir jai, turbūt, aišku, kad tokią padėtį sunku išlaikyti visiems amžiams.

Trumpai tariant tie santykiai yra tokie. Sovietų pareigūnai vokiečių pareigūnams privčiai yra labai lipšni. (Ak, sovietų pareigūno nemandagumu negalėjo skystis ir mūsų ministrai iki pačių paskutiniųjų Nepriklausomybės dienų). Tačiau sovietų propaganda yra aiškiai nukreipta prieš vokiečius. Visi Vakarų Vokietijos gyventojai pagal tą propagandą yra fašistai ir trokštą keršto, 'revanšo'.

Atrodo, kad tokia linija Maskvai yra naudinga paspaudimui savo satelitų. Prieš vokiečių 'Drang nach Osten' reikalingos stiprios sovietų igulos Lenkijoje, Čekoslovakijoje ir net Vengrijoje. Kartu tąją propagandą stengiamasi paveikti ir Vakarų viešąją nuomonę ir tuonustatyti prieš glaudesnę bendravimą su vokiečiais, nes, girdi, tas neleidžia Washingtonui susitarti su... Maskva. Idomu, kai tuo tarpu toji propaganda visai neveikia Rytų t.y. komunistinių vergovėje laikomų kraštų gyventojų - vokiečių turistai Rytuose sutinkami labai maloniai, toji priešvokiška propaganda daugiau susilaukė pasisekimo Vakarų komentatorių tarpe, kurie, kaip savo laikui Lippmannas prikišo amerikiečių administracijai, kad JAV užsienio politika faktinai yra vedama Bonnoje, o ne Washingtone.

Negalima sakyti, kad Maskva nebūtų bandžiusi pakeisti savo politikos. Tiksliau tariant būta sumanymų be aiškesnių praktiškų žingsnių. Jau nekalbant apie vokiečių - sovietų bendradarbiavimą po I-o pasaulinio karo, net po 1945 m. pergalės pats Stalinas pareiškė: "Hitleriai ateina ir praeina, vokiečių tauta tačiau lieka".

Kaip žinia, ji liko, bet padalinta. Stalinas įtapadalinimą žiūrėjo kaip į laikiną būklę. 1952 m. prieš savo mirtį jis samprotavo, kad Vokietija turėtų būti sujungta, jei ji atsisakytų nuo bet kokių karinių sąjungų. 1955 metais Stalino įpėdiniai dar kartą pasiūlė Vokietijos suvienijimą, jei Vakarų Vokietija neprisidėtų prie NATO, tačiau niekas negalėjo patikėti sovietų nuosirdumu ir kancleris Adenaueris tą pasiūlymą atmetė. Atrodo, kad tai privėdė prie Malenkovo iš valdžios pašalinimo.

Nida, kuri kartu su Klaipėdos kraštu, 1923 m. sausio 15 d. sukilėlių pagalba buvo grąžinta prie Lietuvos.

SNIEČKUS GRAUDENO LIETUVOS KOMUNISTUS NEPASIDUOTI ANTRUSIŠKUMO PAGUNDOMS...

Gruodžio vidury, maskvinės valdžios vietininkų postuose Vilniuje susitelkusi lietuvių komunistų "senoji gvardija" irgi ryžosi surengti... Lietuvos valstybės atkūrimo 50-ties metų sukaktį! Žinoma, tas "atkūrimas", anot jų, buvęs ne kas kita, kaip 1918 m. gruodžio 16 d. paskelbtasis Kapsuko manifestas, nutartas ir suredaguotas Maskvoj, ir pavestas pasirašyti as-tuoniems rusų bolševikų partijos vadovybės emi-sarams, kurių tarpe tik du -- Kapsukas ir Angarietis -- buvo šiek tiek žinomi lietuviai, ir tuo metu kaip tik daugiausiai žinomi ta prasme, kad buvo aiškiai susidėję su rusais bolševikais ir visiškai pasidavę jų valiai. (Kiti du "pasirašę" lietuviai Lietuvoj buvo visiškai nepažįstami, lygiai, kaip ir jų bendrininkai du lenkai ir du žydai).

A. Sniečkus į iškilmes sukvieštuosius "senagvardiečius" gruodžio 16 dieną įtikinėjo, kad "buržuazijos šulai užjūryje... negalėjo nieko reikšmingesnio sukurti... ir šiais metais, kuriuos jie paskelbė taria-

Chruščiovas 1964 metais aiškiai parodė, kad jis domisi santykiais su Bonna. Jis pasiuntė savo žentą Adžubėjų, kurio išpučiai iš Vokietijos buvo gana palankūs. Chruščiovą nuvertus tie santykiai vėl 'sustingo'.

Savo nauja 'Ost Politik' Kissingerio vyriausybė siekė palaikyti kuo draugiškiausius santykius su komunistinėm valstybėm, bet tuo pačiu ji nenorėjo atsisakyti nuo Vokietijos suvienijimo idėjos taikingomis priemonėmis ir atsižvelgiant į visus Sovietų Sąjungos saugumo reikalavimus. Tačiau ir tai Maskvai nepatiko. Ir su

(Nukelta į 2 psl.)

mos buržuazinės nepriklausomybės metais".

Taip jis apie "užjūryse" minimą Lietuvos su-kaktį kalbėjo, kaip apie Lietuvoj girdėtą ir žinomą dalyką. Tai ir paaiškina, kodėl, bent metų gale teko pasitraukti nuo nepriklausomybės reikšmės menkinimo ir persirengt valstybės "atkū-rėjais". Sniečkus šį kartą priesaikavo, kad "Komunistai, atkurdami Lietuvos valstybę, įėjo į tėvynės istoriją kaip tikri patriotai, kurie įkūnijo vieną iš svarbiausių tautos lūkesčių, šimtmečius vergovės pančiuose puoselėtą svajonę!"

Ilgą senų plokštelių virtinę Sniečkus pakartojo, aiškindamas, kaip komunistai "atkūrė Lietuvos valstybę", ir per tą daugumą prasitarė, ar sąmoningai įterpė, taip pat ir tikrąją padėtį liudijančių posakių. Pavyzdžiui:

"Šiandien Tarybų Lietuvos suverenumą užtikrina visa Tarybų Sąjungos ekonominė ir karinė galia!"

Šis konstatavimas, tarp ko kita, nuostabiai atitinka ir dabar šlovinamojo 1918 metų manifesto panašų pareiškimą, kur buvo visiškai atvirai pasisakyta, kuonemiamis anie aštuoni "Lietuvos valstybės atkūrėjai". Jie tada pasisakė, kad "Mums užtikrinta visokeriopa darbininkų ir valstiečių Tarybų Rusijos parama. Mums skuba į talką su išplėstomis raudonomis vėliavomis mūsų broliai raudonarmiečiai!"

Ir šį kartą savo kalboj Sniečkus stengėsi stiprinti gvardijos dvasią, kad nepasiduotų idėjoms, besiskverbiantioms pro susilpnėjusią Lietuvos izoliaciją nuo užsienių. Sakė:

"reikia atminti, jog mums priešiška ne tik kraštutinė nacionalistinė ideologija, bet ir liberalinė-buržuazinė ideologija. ... bet koks buržu-

azinis nacionalizmas, te-

gu ir liberalinis, tvirki-

na darbininkų klasę..."

Taikydamas lietuviams "Kosyginos doktriną", Sniečkus graudeno vilniškių komunistų susirinkimą, kad tik nepasiduotų antrusiškumo pagundoms. Esą:

"Šiandien nėra ir negali būti demokratijos ir internacionalizmo, kuris būtų nukreiptas prieš Tarybų Sąjungą ir prieš didžiausią mūsų šalies naciją -- prieš rusų tautą. Nėra ir negali būti šiandien nei antitarybinio, nei antirusiško demokratizmo ar internacionalizmo!"

Apskritai imant, iš po

tų "Lietuvos valstybės atstatymo" sukurtvinių iškilmų kyšo senstančių meistrų skubotas bandymas dar suveržti jau pradžiūstančios, jų kadai sustatytos "tarybinės statinės" lankus.

(ELTA)

SUSTOJO EJES ŽYMAUSIAS ZURNALAS

Su sausio pradžioj, finansiniai smaugiamas žymiausias Amerikoje savaitinis žurnalas "SATURDAY EVENING POST", ėjęs 147 metus, baigė savo garbingas dienas. Tą savaitinį žurnalą istobulino ir keletą gentkarčių leido Curtis šeima. Žurnalas pradėjo smukti prieš 7 metus, kai įsiskolino iki 62 milijonų dolerių. Savo žydėjimo laikais turėjo 3,500,000 prenumeratorių.

Ar reikia dar stebėtis, kad mūsų lietuviški laikraščiai skursta ir visokiais būdais stengiasi ieškoti vispomenėje paramos?

ŽUVO 5.440 ŽMONIŲ

Praeitų metų lapkričio mėnuo buvo pats didžiausias automobilių nelaimių atveju mėnuo šio krašto istorijoje. 1967 metais tą mėnesį užmušta ar užsimušė 4,730 asmenys. Tas jau buvo didelis tuo atžvilgiu mėnuo, bet 1968 metų lapkričio mėn. žuvo net 5,440. Per 11 mėnesių pernai automobilių nelaimėse žuvusių skaičius pasiekė 50,440, kai 1967 m. buvo 47,940.

Vilties šimtininkas Kanadoje

Vilties šimtininkas Juozas Satkus

Juozas Satkus, St. Catharines, Kanadoje, ilgametis Dirvos skaitytojas, kuris, kaip jau buvo pranešta, sukvietęs būrelį St. Catharines įvairių pakraipų darbuotojų, sausio 11 d. surengė a. a. Prezidento Antano Smetonos 25 metų mirties sukakties paminėjimą, ta proga įstojo į Vilties Draugijos šimtininkus su \$100. Sveikiname naują šimti-

ninką, padauginusį kanadiečių viltininkų nedidelį skaičių.

Juozas Satkus tarnavo Lietuvos policijoje Kaune. Pasitraukė į vakarus 1944 metais. Kadangi Kanadoje turėjo brolių, gyvenantį St. Catharines nuo 1927 metų, su žmona Elsa atvyko į Kanadą 1947 metais. Išmokęs namų statybos amato čia gražiai verčiasi.

DEGANČIOS ŽEMĖS OPERACIJA (2)

Vos tik per 40 kilometrų į šiaurę nuo Mansteino štabo, tarp Obojano ir Prochorovkos miške turėjo savo štabą iširengęs kitas generolas, tai sovietų I šarvučių armijos vadas Katukovas. Priešais jo štabą lankoje ganėsi keleta karvių, kurias prižiūrėjo sena moteris. Šitas idiliškas ramumas buvo reikalingas apgauti vokiečių žvalgybiniamis lėktuvams, kurie dažnai padangėje čia pasirodydavo.

Liepos 2 d., dvidešimteturioms valandoms pralinkus po to kai Hitleris savo generolams atidengė didžiausią tų metų paslaptį, telefonas suskambėjo Katukovo štabe. Štabo "patarėjas" Nikolai Popiol pakėlė ragelį:

-- Kalba generolas Nikolai Cirilovič Popiol.

Paskui buvo galima matyti jį atidžiai klausantis ir pritariantį galva linguojant:

-- Da, da... Suprantu..., Nikita Sergejevič, aš supratau.

Padėjęs ragelį, greitai žingsniu per verandą nusukė į blokhausą, kur savo kabinetą buvo įsitaisęs Katukovas. Dar neperžengęs slenkstį, jis jau raportavo:

BONNA IR MASKVA...

(Atkelta iš 1 psl.)

prantama kodėl. Čekoslovakijai "sutvarkyti" jai reikėjo baubo. Pagal sovietų sampratą ir praktiką turistai yra šnipai. Jei tūkstančiai vokiečių, pavilioti pigių kainų, staiga pasirodė Čekoslovakijoje -- tas davė akstino pateisinti sovietų okupaciją.

Nuo to laiko sovietų propaganda padidino savo puolimus, kurie dažnai yra visiškai absurdiški. Štai pav. inteligentams skirtame "Literatūrinės Rusijos" žurnale vienas sovietų "turistas" štai ką rašo iš Muencheno: Girdi, ten esančioje "Theatiner Kirche" ant altoriaus yra įrašytos BMW raidės. Tos raidės žymimos vokiečių automobilių firma: Bayerische Motor Werke -- jai meldžiasi bavarai. Iš tikro, kaip pastebi Der Spiegel, tos raidės yra ne B.M.W., bet B.M.V ir yra kilusios ne iš vokiečių, bet iš lotynų kalbos, kuri visai neturi W. Jos reiškiančios, kad bažnyčia yra skirta Šv. Pavelei Marijai -- Beatae Mariae Virgini.

-- Generole, ką tik Nikita Sergejevič Chruščiovas skambino. Už valandos jis bus čia su generolu Vatutinu pranešti labai svarbią žinią.

Katukovas, pasižymėjęs šarvučių kautynėse 1942 m. prie Demiansko, tuoj pašoko.

-- Greit duokit man visų sektorių žemėlapius.

Maršalas von Manšteinas (baltoje uniformoje) savo štabe šarvuotame traukinyje per 40 km, nuo rusų pozicijų, apsuptas štabo karininkų duoda paskutinius įsakymus didžiajai ofenzyvai.

Jis žinojo, kad jei Voronežo fronto vadas generolas Vatutinas ir jo "patarėjas" Chruščiovas išsirengia į tokią kecionę, tai yra kas nors svarbaus.

Ketvirtą valandą Chruščiovas ir Vatutinas atvyko į štabą ir pirmieji jų žodžiai buvo tos didelės paslapties atidengimas.

-- Fašistai puls liepos tarp 3 ir 5 d. Ir merkdamas akį, Chruščiovas pridėjo. -- Tai nėra spėliojimas. Tai tikras dalykas. Mes tai žinome iš patikimų šaltinių.

O gen. Vatutinas patvirtino trumpai:

-- Vyriausioji vadovybė mus šį rytą išpėjo.

Prisiartinęs prie iškabinto ant sienos žemėlapiu jis uždėjo ranką ant Orelio sektoriaus:

-- ... Modelio IX armija iš šiaurės puls mūsų centrinių frontą. Voronežo frontas bus puolamas dviejų vokiečių armijų. Puolimo ašis į centrą ir kairįjį mūsų gynybos sparną. Mūsų VI-jai armija turės atmušti pirmąjį puolimą.

Niekas neabejojo dėl informacijos teisingumo. Jau kelios savaitės Voronežo fronte rusai, laukdami didžiausios vokiečių ofenzyvos, ruošėsi gynybai. Bet šį kartą buvo tikras dalykas.

Apleisdamas štabą, Chruščiovas pareiškė:

-- Dabar prie darbo ir pasiruoškite gerai pasitikti fašistus.

Didžioji Hitlerio paslaptis jau nebebuvo paslaptimi. Nuo pat pradžios kautynės, kurios tu-

rėjo remtis siurprizu, buvo sukompromituotos. Šiandien žinoma, kad išdavikas buvo Hitlerio aplinkoje ir savo pranešimus pasirašinėjo karo vardu "Werther".

Už kelių valandų, liepos 3 d. auštant vokiečių viršila Fuhrmann ir korporalas Gabriel, pasi-

slėpę krūmuose prie Loknia ežero stebėjo kitoj pusėj Bielgorod-Sumi geležinkelį. Visą naktį šarvučių divizija Grossdeutschland tvirtinosi sektoriuje iš kur turėjo prasidėti operacija. Šiaurės vakaruose prie Tomarovkos 332 pėstininkų divizija buvo užėmusi gerai įrengtas pozicijas ir puikiai užmaskavusi.

-- Kas tikrumoje yra prieš mus šiuose saulėgražų laukuose? -- paklausė Gabriel.

-- Tikriausiai nieko, tik minų laukai. Už jų yra priešakiniai postai, kurie būna užimami tik naktį. Nuo birželio pradžios rusai savo jėgas atitraukė nuo mūsų linijų iki dešimties kilometrų už tų aukštumų, kurios yra priešais ir mes nieko nežinome apie jų gynybą ir jie nepasiekiami mūsų artilerijos. Kas norės pulti, turės pirma pereiti no man's land ir sovietų artilerija gali lengvai atidaryti užtvaros ugnį. Jų žvalgai aukštomose gali stebėti kiekvieną mūsų judesį.

-- Tai blogai, -- pastebėjo korporalas Gabriel.

-- Ir dar kaip! -- pridėjo viršila Fuhrmann.

Viršila su korporalu aiškiai nušvietė padėtį. Tai buvo problema, kuri jau kelios savaitės suko galvą generolui ir jo štabo karininkams. Jie nenorėjo, kad puolimas sudužtų pačioje pradžioje ir reikėjo sistematiškai sunaikinti priešų artileriją, arba bent ją nutildyti puolimo metu.

Be to, buvo svarbu po pragariška ugnimi sunaikinti principinę rusų

rezistencijos liniją toj vietoj, kur vokiečiai turėjo prasilaužti pradžioje operacijos. Bet kaip tai padaryti, jeigu nebuvo nieko žinoma apie priešų pozicijas.

Iš to sektoriaus, kur naktį įsitaisė pirmieji IV šarvučių armijos elementai sovietų artilerija buvo nematoma. Tas pats buvo ir su jų gynybos sistema. Orinės nuotraukos buvo nepatikimos, nes nebuvo galima atskirti tikrųjų ugnies lizdus nuo netikrų. Tebuvo viena išeitis, reikėjo užimti aukštumas už no man's land ir atimti rusams galimybę slėptis. Tai reikėjo, kad prieš pradėdant Zitadelle operaciją, reikėjo užimti anas aukštumas iš kur rusai galėjo stebėti, kad vokiečių daliniai laisvai galėtų vykdyti puolimą.

Kai liepos 3 užstojo naktis, 9 val. 50 min. no man's land nušvito nuo rusų raketų.

Vokiečių pionierių kuopa pasiuntė savo vyrus minų lauke pravaityti kelią. Tai buvo biauirus darbas. Negalima buvo naudotis detektoriais, nes žemė buvo nuklota sviedinių skeveldromis iš anksčiau kautynių ir detektorius prie kiekvieno tokio gelžgalio atsakydavo. Reikėjo eiti pirmyn išlengva, su lazdele duriant ieškoti mirties instrumentų, ranka juos iškasti, išjungti ir numesti į šalį, toliau šliaužiant į priekį. Ir taip tą naktį, pionierių ekipa iš dešimties vyrų, surado 2700 minų priešais Butovo aukštumas. Tai buvo 5 valandų darbas, arba per minutę vienas vyras atkasdavo po miną. Ir nė viena jų nesprogo. Sugrįžę atgal į savo pozicijas, jie nepajėgė pasikelti nuo žemės ir užmigo kietu miegu. Tuo metu leitenantas Balleshofer žemėlapyne brėžė nuo minų išvalytą kelią ir davė ryšininkui skubiai pristatyti į bataljoną.

Pasislėpę už aukštumų, kurios yra tarp Bielgorodo ir Rakitinoj, rusai laukė liepos 4 aušros. Jau iš vakaro jie buvo pasiruošę sutikti vokiečių puolimą. Visi buvo užaliarmuoti, kiekvienas buvo savo poste. Bet liepos 3 nieko neįvyko ir kai artėjo liepos 4 vidudienis sovietų štabe visi lengviau atsikvėpė. Tą dieną nieko neįvyks. Jei vokiečiai turėjo pulti, tai tik rytoj, auštant. Ir tai dar nežinia. Jau keturiasdešimt aštuonios valandos rusai aliarmo padėty laukė. Kas yra ilgai.

Pulkai telefonavo į diviziją: "Ar turime toliau pasilikti aliarmo padėty? Gal galime atsikvėpti. Kareiviai pradeda rodyti nuovargio ženklus".

Atsakymas visiems buvo vienodas: "Jokio poilsio. Pilna aliarmo padėtis. Neužmikite!"

Vidudienį, dalinant pietus, užėjo didelė audra ir vyrai valgė kas kaip galėdamas pasislėpęs. 2 val. 45 min. lietaus audra praėjo ir tyla užstojo. Rusai vis tebelaukė. Kitoj pusėj no man's land vokiečiai irgi laukė. 48-to šarvučių korpo bataljonai, ir SS

MŪSŲ PASTOG **TEVIŠKĖS ŽIBURIAI**
NEPRIKLAUSANTIS LIETUVIŲ TĖVYME
DARBININKŲ SĄJŪDA
NAUJIENOS DRAUGAS
LIETUVIŲ SPAUDOJE PASIDAIURIUS

Kombinuoja, kaip už reklamą laikraščiu nemokėti...

Lietuvišką spaudą, kuri ir taip vos išsilaiko, didžiama organizacijų stengiasi išnaudoti savo reikalams, neprisidėdami prie jos išlaikymo. Štai Draugas sausio 9 d. savo vedamajame rašo:

"Mūsų vakaro lėšos skiriamos labdariniams tikslams". "Mūsų parengimo lėšos skiriamos jaunimui, operai, gaidom, mokyklai" ir panašiai kalba įvairūs rengėjai, prašydami laikraščio įvairių nuolaidų. "Ar negali sukombinuoti taip, kad nereiktų už reklamas mokėti?" klausia puikus organizacijos veikėjas redaktorių ar administratorių, užmiršdamas, kad redaktorius taip kombinuodamas silpnina laikraštį ne tik kuriame jis dirba, bet silpnina laikraštį kaip didžiąją mūsų galybę kovoje už Lietuvos laisvę. Visos organizacijos geros, visų jų tikslai geri, bet argi laikraščio tikslai yra mažesni? Argi mūsų spaudos tikslas nėra toks pat geras kaip kitų organizacijų vieni ar kiti užsimojimai. Ne vieną kartą kokiam parengimui mažiau pavykus, kai visas išlaidas apmoka, rengėjai ateina į laikraščius derėtis, kad jiems nuleistų. Negalėjo gauti nuolaidų visur kitur, o tačiau tikisi jos spaudos sąskaiton, kad ši būtų skurdesnė ir silpnesnė. Ir jei kai kurios įpamokamus parengimus kviečiančios informacijos apmokamos, tai ne todėl, kad nenorima tai ar kitai organizacijai padėti, bet

todėl, kad laikraštis turi juk iš ko nors laikytis.

Kai kas teigia, kad tegu laikosi iš prenumeratorių skaičius turi tendencijos tik kristi, o kiekvienam prenumeratoriui išsiunčiama per metus dienraščio apie trejetą šimtų numerių. Jei mokama tik po pora centų už pašto ženklą, jau susidaro gana nemažos sumos. Taigi, derėdamasis su spauda, skurdini visų mūsų turtą. Jeigu jau privatus asmuo ir derasi, tai daugiau suprantama, tačiau organizacijos, kurių ne viena gana stipriai laikosi, neturėtų savo kasą didinti spaudos sąskaiton, nes mūsų spauda yra visų organizacijų ir visų lietuvių turtas, o kaip toks reikalingas ir priežiūros ir paramos. Tenedidina organizaciniai vienetai savo pajamų mūsų spaudos sąskaiton, nes spauda yra tų organizacijų pati didžioji palaikytoja ir rėmėja. Tebūna mūsų spauda stipri vidinei išviršine prasme, nes be jos būtų ne tik skurdžiau ir tuščiau, bet ir mūsų kova už savo tautos laisvę būtų susilpninta ligi nulio. Tai turėtų Naujųjų Metų angoje nors truputį prisiminti senosios ir naujosios gausių mūsų įvairių organizacijų vienetų valdybos ir nariai".

HELP WANTED MALE

SUPERVISOR

Manufacture of heavy duty off-highway earth moving and logging equipment has immediate opening for foreman in Welding Department. Must be capable of supervising approximately forty (40) employees in all phases of welding least five (5) years experience in heavy steel fabrication. Prefer someone with some college background in Industrial Engineering. Permanent, rewarding position with excellent company benefits. Salary commensurate with ability and experience. Send resume in confidence TODAY to:

ATHEY PRODUCTS CORPORATION
P.O. Box 669, Raleigh, N.C. 27602
Personnel Department (124-5)

**WANTED AT ONCE
DIE MAKERS**
Must be able to build dies from parts print, top wages paid and benefits. Apply in Person
CASS MACHINE CO.
691 Antoinette Detroit, Mich. (2-10)

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA
MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9
TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published Two Times a Week
every Wednesday and Friday
by American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$12.00. Single copy 15 cents.

Editor Vytautas Gedgaudas.

Business Manager Kazys S. Karpus.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.
Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00.

Redaktorius Vytautas Gedgaudas.

Reikalų vedėjas Kazys S. Karpus.

Straipsniai, išskyrus vedamuosius, reiškia jų autorių
nuomonę.

KRITIKOS METAI

Užmarštin palydėdami senuosius ir sutikdami naujuosius metus, Amerikos ir visopasaulio laikraščiai pateikė pergyventų įvykių ir nuotaukų įvertinimus. Jų išvados ir ateities prognozės nebuvo labai linksmos. Kai kurie su nerimu prileido, kad turbūt naujos nelaimės ir tamsa gresia pasauliui.

Tai chaoso didėjimas politiniame, kultūriname, socialiniame, net religiniame gyvenime. Amerikoje rasiinės riaušės ir didėjantis įtempiamas, studentų maištai ir mokslinių institucijų normalaus darbo ardymai, kurie išsiplėtė Europoje ir kituose žemynuose. Nesibaigianti karai ir jų naujų židinių užsiliepsnojimas, diktatūriniai perversmai, smurto aktai, nusikaltimų augimas, visų moralinių kodeksų eizėjimas. Reformų ir pataisų ieškojimas ne įtikinimu ir pozityviu darbu, bet jėga, prievarta, griovimu ir naikinimu...

Sovietų Rusijos pajėgumo didėjimas ir užsimojimai išvystyti griaujamąją akciją demokratiniame pasaulyje. Čekoslovakijos, pasiryžusios atlaisvinti stalininės sistemos leteną, brutalus okupavimas, demokratiniame pasaulyje tik stebint nuleidus rankas. Tai buvo bene pats liūdniausias ir begėdiškiausias įvykis 1968 metais.

Tam visam smurtui, griovimo ir įrimo veiksmų sąrašui nebūtų galo. Amerikos astronautų didvyriški žygiai ir nuostabūs technikos laimėjimai Naujųjų Metų išvakarėse galėjo tik truputį pašviesinti vaizdą, bet negalėjo išlyginti daug didesnių pralaimėjimų, bejėgiškumo ir augančio smurto žygių.

Mes to bendrojo amerikinio ir pasaulinio vaizdo nepakeisime. Ką galime ir ką turėtume giliau pergyventi, - tai susirūpinti pirmiausiai savo lietuvišku gyvenimu ir jo ligomis, kurios mus tiesiai paliečia.

Lietuvių tautinė bendruomenė Amerikoje ir kitur pasaulyje, vadina mame laisvuju, tokio chaoso dar nepriėjo. Bet ir mes jau galime aiškiai pastebėti simptomus mūsų pačių dvasinio ir organizacinio kūno konvulsijose, kurias "dialogo su kraštu" autorius B. Raila pavadino vienu trumpu žodžiu -- ardymasis.

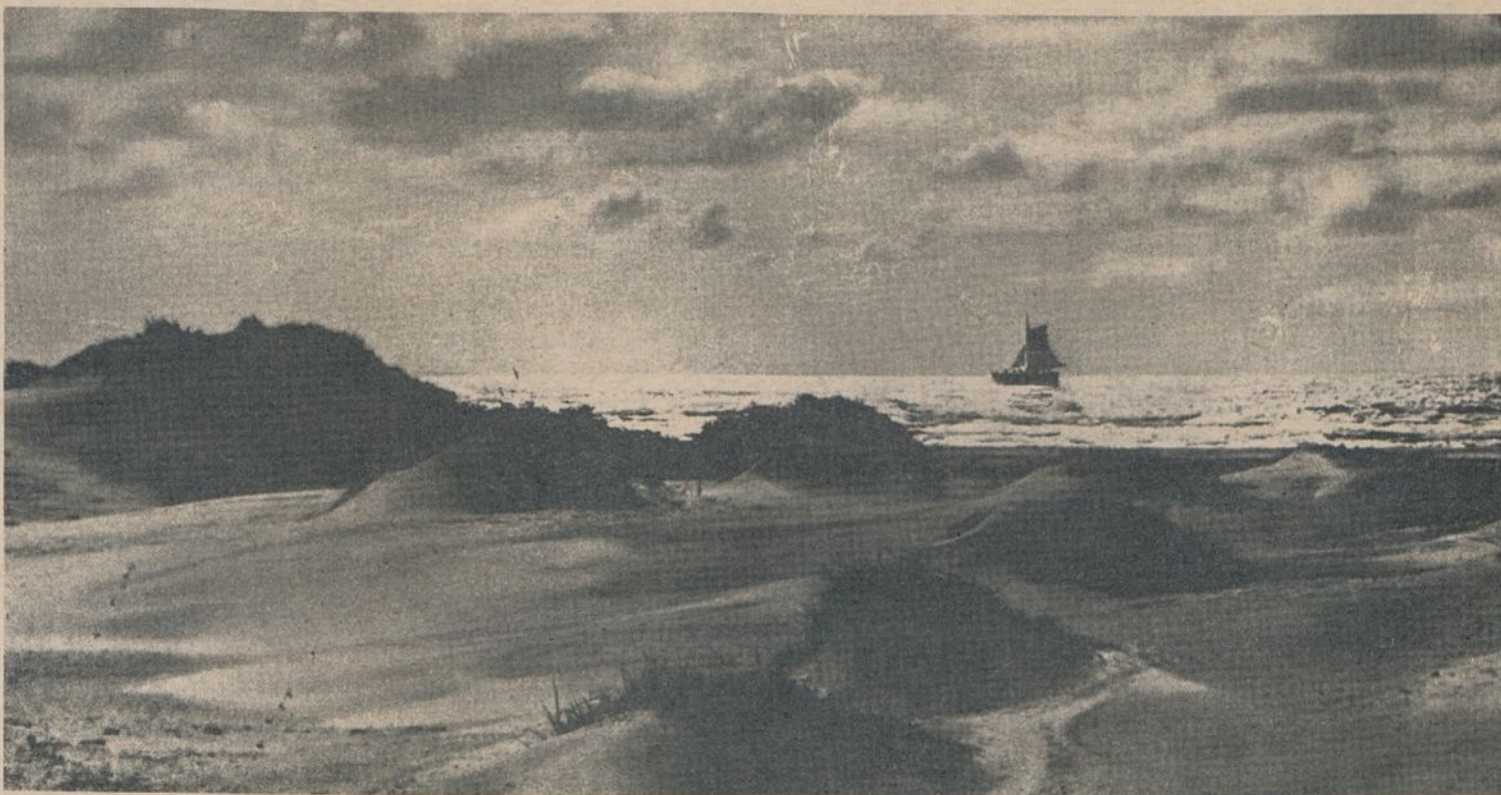
Taip. Pasaulis išgyvena naujo nerimo ir permainų laikus. Amerika juos labai ryškiai jaučia. Tai paliečia ir mus. Ir mūsų tarpe auga vertybių pervertinimo ieškojimas, nepasitenkinimai tuo, kas ligšiol buvo. Ryškėja nepaklusnumas iš aukšto nustatytiems kodeksams. Dažnėja protestai, bodėjimasis "senove", kitoks atsiliepiamas į naujųjų laikų užesį. Stiprėja neįprastas užsimojimas kitaip spręsti problemas naujomis aplinkybėmis. Spaudoj ir gyvenime mes taip pat jau turime savo "riaušių" ir net chuliganizmo pavyzdžių.

Mes taip pat ieškome naujų kelių. Todėl tenka priprasti drąsiai pasitikti gyvenimo permainas ir atvirai dėl jų samkytis. Tai viena iš mūsų gyvumo ir mūsų tautinio, dvasinio ir moralinio išlikimo sąlygų. Kaip strausas panėrę galvą į smėlį, pavojams artėjant, mes neišsigelbėtume nuo pavojų.

Tad turime juos drąsiai, ryžtingai pasitikti ir laisvai, atvirai svarstyti. Dirva ta prasme ir stengiasi kiek išgalėdama atlikti savo uždavinį.

Nerimo ir protestų metais pasaulyje yra taip pat ir mūsų kritikos metai, kurie nebe nuo vakar atėjo ir negreit pasibaigs. Atrodo, kad mes jau turime būtų pribrendę, jei reikia, giliai ir skausmingai pasisakyti iš visų pusių ir visokiais požiūriais dėl problemų, kurios atsiveria lietuvių tautos atečiai ir savo mažesniu sektoriu mi - tautinės srovės atečiai. Tik tuo būdu gal vėliau surasime pačius teisingiausius sprendimus.

(d)

Baltuoja burė Baltijoje...

I. Stropaus nuotrauka

VILNIAUS DEPUTATŲ UŽDAVINYS TIK IŠKLAUSYTI, KAS MASKVOJE NUTARTA...

Sovietų Sąjungos biudžete Lietuvai 1969- tiems metams numatyta dalis buvo 1,112,380, 000 rublių. Per Kalėdas į Vilnių sušauktiems deputatams buvo pasiūlyta tą dalį papildyti dar 14 milijonų (penkiais ketvirtadaliais nuošimčio), tad galutinė tos biudžeto dalelės suma išėjo 1,126,757,000 rublių.

Aiškiintojai tvirtino, kad daugiau kaip 92% visų pajamų būsia "iš socialistinio ūkio". Bet tuo jau pat nurodė, kad 563 milijonai, -- o tai pusė visų šio biudžeto pajamų -- bus vien iš apyvartos mokesčių, kuris mokamas iš pirkėjų kišenių, nes išskaitytas į galutines prekių kainas.

Skirtumas tarp sovietinio apyvartos mokesčio ir, pavyzdžiui, amerikinio "sales tax" toks kad pastarasis pridedamas prie tam tikrų prekių kainų, ir mokėtojas kiekvieno atveju aiškiai žino to mokesčio dydį, kurs dažniausia esti tik 3%, o sovietinis apyvartos mokestis paslėptas prekių kainose, ir mokėtojas niekad nežino, kiek jis to mokesčio ištikrųjų moka. Jį įtikinėja, kad jis čia nieko nemoka. Tik mokesčių rinkėjai ir prekių kainų apskaičiuotojai tenai žino, kiek to mokesčio kur yra, ir žino, kad daugeliu atvejų jis siekia iki 40 ar net 60 kainos nuošimčių.

Apyvartos mokesčių Lietuvoje 1969 metais iš viso numatoma surinkti net 690 milijono rublių

-- daugiau kaip pusė vietinio biudžeto. Iš to tik minėtieji 563 milijonai bus atiduoti į vietinį, o 127 -- į sovietinį iždą.

Tuos paslėptus mokesčius pavadinę kitu vardu, sovietiniai biudžetiniaiškai ramina mokesčių mokėtojus, kad asmeninių mokesčių biudžete būsia tik nepilni 8 nuošimčiai, ir tų pačių tik dalis būsia tiesioginiai darbo pajamų mokesčiai, o kita dalis tai tik "savanoriškos įplaukos iš gyventojų". Čia jie turi galvoj valstybės pajamas iš apsidraudimų. Lietuvoje dabar vidutiniškai kas trečias suaugęs gyventojas jau esąs sudaręs (su valdžia) savanoriško apsidraudimo sutartį. Valdžios iždas iš tų apsidraudimų turis pelno, ir jo dalis pateksianti ir į Lietuvą skirtąją biudžeto dalį.

Antras stambus pajamų šaltinis biudžete esąs "įmonių ir organizacijų pelnas". To pelno iš Lietuvoje esančių pramonės įmonių ir prekybos organizacijų 1969 metais būsia surinkta 584 milijonų rublių, iš kurių beveik 334 milijonai būsia perduoti į vietinį biudžetą. Likusieji 250 milijonų, berods, bus iš dalies perduoti į centrinį iždą Maskvoje, dalis bus palikta įmonėse ir skirta toms įmonėms taisyti bei plėsti.

Įmonių bei prekybos organizacijų pelnai galėtų būti laikomi "pajamo-

mis iš socialistinio ūkio", jeigu jie būtų kilę iš natūralios ūkinės veiklos. Tačiau visos tos įmonės bei organizacijos naudojasi valstybinio monopolio privilegijomis kainų ir atlyginimų nustatymo srityse. Absoliučiai monopolinėje ūkinės veiklos sandaroje, neleidama nei kolektyvinių derybų, nei streikų, nei turėdama reikalo skaitytis su konkurencija, valdžia pasidaro pelno daugiausia iš to, ką "sutaupo", mokėdama už darbą vos apie ketvirtadalį to, ką turėtų mokėti, jeigu darbo jėgos rinkla nebūtų priklausoma nuo tos pačios valdžios monopolinės galios. Jei darbininkai dabar jau ir ne taip kietai "prirakinoti" prie darboviečių, kaip anksčiau (deputatų susirinkime buvo apgailestaujamas darbo jėgų "tekamumas" -- praejusiais metais maždaug kas penktas darbininkas keitęs darbą), tai absoliučiai monopolinėje ūkio santvarkoje tas vistiek nepadeda darbininkams susirasti vietų, kur už tą patį darbą būtų geriau atlyginama. Šiek tiek geriau uždirbti galima tik pasiryžus iškelti ten, kur "pipirai auga" ar "baltošios meškos žiemoja". (Ir ten atlyginimai nėra tiek didesni, kiek darbai sunkesni).

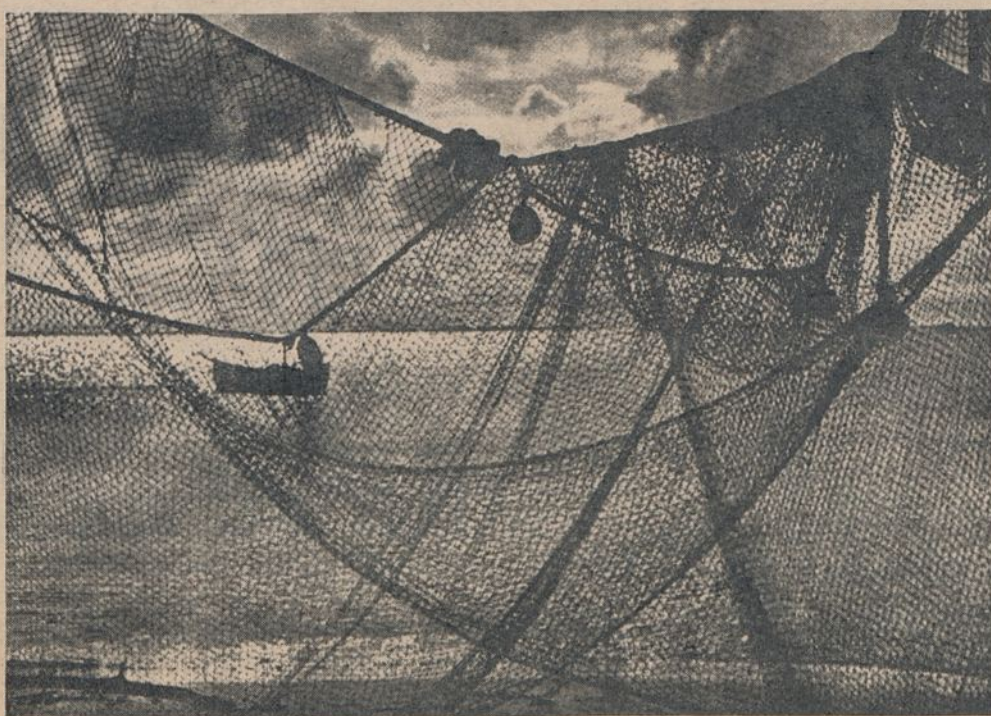
Planuotojai aiškinasi kad prie tiesioginio darbo atlyginimo valdžia pridedanti daug svarbių nemokamų priedų: nemokamą gydymą, nemokamą mokymą ir kitokių nemokamų ar nebrangių mokamų patarnavimų. Pranešime apie 1969 planą dabar Vilniuje buvo aiškinta, kad tokių valstybės dovanų Lietuvoje 1969 metais vidutiniškai teksią 219 rublių kiekvienam gyventojui. Tai lyg atlyginimo priedas po apie 18 rublių per mėnesį kiekvienam gyventojui, arba po apie 40 rublių per mėnesį kiekvienam dirbančiam. Tačiau ir toks priedas, net jeigu jo vertė ir būtų tikrai tokia, kaip planuotojai skaičiuoja, toli gražu neišlygina plačiai išsižiojusio plyšio tarp esamo ir prideramo darbo atlygini-

mo. Socialistinėmis pavadintų įmonių pelnas vistiek gaunamas dar ne kitaip, kaip tik iš nuolatinio dirbančiųjų skriaudimo, prieš kurį monopolinėje policinėje valdymo santvarkoje nėra galimybės ne tik kovoti, bet nei protestuoti ar skųstis.

Tiesioginių mokesčių iš Lietuvos gyventojų 1969 metais numato surinkti beveik 91 milijoną rublių. Daugiausia tai darbo pajamų mokesčiai, kurie, lyginant su kitų kraštų tais mokesčiais, nedideli, daugumoje atvejų nesiekia nei 10% nuo uždarbio. Biudžetinėms didžiulios, kad tai "mažiausi mokesčiai pasaulyje". (Ir tuos pačius buvo pradėję naikinti, bet tuo tarpu sustoję). Sovietiniai mokesčių teoretikai patogiai "pamirštą" visuotinai pripažintą pažiūrą, kad socialiniu požiūriu tiesioginiai mokesčiai, jeigu teisingai apskaičiuojami ir tiksliai paskirstyti, yra teisingiausi mokesčiai, ir kad patys blogiausi, ypač mažiau uždirbantiems skriaudingiausi yra netiesioginiai mokesčiai, ypač tokie, kaip sovietiniai apyvartos mokesčiai. O sovietinė finansų sistema kaip tik plačiausiai ir remiasi tokiais smerkiamais mokesčiais, ir apgaudinėja mokėtojus aiškinimais, kad tai esą ... ne mokesčiai! Antra vertus, toji sistema net ir nedideli mokesčiai nuo uždarbio yra savotiška patyčia, kai apie trys ketvirtadaliai prideramo uždarbio dirbantiesiems iš viso neišmokami, o tiesiai perkeliama valstybės "pelno" sąskaiton...

Pajamų mokesčiai imami ir iš įmonių bei ūkinės veiklos organizacijų. Lyginant su kituose kraštuose iš verslmonių imamais mokesčiais, šie irgi tik simboliškai, tinkami nebet tik kaip dekoracija, neva parodanti, kaip "socialistinė valstybė moka išsiversti iš mažų mokesčių. Kitais sumetimais šie mokesčiai iš viso nepateisinami, kai visų įmonių visu, tegu ir dirbtinėmis priemonėmis apskaičiuotu pelnu, arba net ir visomis pajamomis galutinėje sąskaitoje disponuoja tie patys mokesčių ėmėjai.

(Nukelta į 4 psl.)

Lietuvos pajūryje...

"DIALOGAS SU KRAŠTU" (80)

BRONYS RAILA

RODYKLĖS PRIE KRYŽKELIŲ

Niekas nebeginčia, kad ilguose ir painiuose lietuvių tautos likimo keliuose kartkartėmis prieinam naujas kryžkeles, kur nebe visai aišku, kaip toliau reikia eiti. Tada sustojam ir pradedam barti, kad net miškai dunda. Juokas juoku, bet tuomet visai aišku, kad turime neaiškumą.

Visame pasaulyje įstaigos, kurios tvarko susiekimo reikalus, kelių kryptį ir trafiko taisykles, prie kryžkelių iškabina rodykles. Eidamas ar važiuodamas, tada žmogus žinai kur sukti. Lygiai taip pat ir įstaigos, kurios pvz., yra paskirtos ar paskiria vadovauti Lietuvos išlaisvinimui ir laisvės kovai, tvarkyti idėjų trafiką ir nurodyti su kokiom mašinom kuriais keliais leidžiama ir reikia važiuoti, irgi laiks nuo laiko iškabina rodykles, perpiešia, tikrina ir perstatinėja, ar kitaip orientuoja, kurkeleiviai (atsiprašau - kovotojai) susiduria su neaiškumais.

Skirtumas tik tas, kad rodyklės čia dažniau vadinamos gairėmis, o dažniausiai rezoliucijomis ar nutarimais. Nutarimas ir rezoliucija ne visai tas pats, bet giminiuojasi daugiau negu pusbroliu su pusesere.

Ir štai Lietuvos Laisvės Kovų Metais gruodžio 7-8 d. Vliko seimo sesijos New Yorke nauji nutarimai po dviejų savaitių per laikraščius pagaliau pasiekė mūsų liaudį visuose provincijos užkampiuose, o kitus žemynus po mėnesio ar vėliau. Nieko tokio, nėra dabar reikalo karštingai skubėti, laiko turime.

Nekovinga programa

Naujausiuose Vliko nutarimuose mankrito akin tik vienas sunkiausiai suprantamas bruožas. Kaip čia galėjo atsitikti, kad Laisvės Kovos Metų užbaigimoje sesijoje, kai per visus metus politikos generolai ir grandiniai vis garsiau šaukė mus kovon, svarbiausiuose nutarimų keturiuose paragrafuose skyriuje "Dėl Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo" nė karto nebuvo pavartotas laisvės kovos žodis ir neiškelta mūsų individuali kovos intencija!

Čia buvo tik priminta, iškilmingai ir rašant daugelį žodžių iš didžiosios raidės, kad Vasario 16 Aktas yra "galutinis, niekuo nepakeičiamas lietuvių tautos apsisprendimas būti laisva ir nepriklausoma". Ir su užsispyrimu būtinai prie šios aiškos minties dar pridėta žinoma "juridinė" V. Vaitiekūno metafizika, kad "valstybinė nepriklausomybė yra... pačios tautos buvimo sąlyga". Labai gaila, bet greičiausia tai klaidingas dėsnių ar bent toks, dėl kurio daug kas galės pagrįstai ginčytis. Juk tautos buvo, būna ir dar bus ir be valstybinių nepriklausomybių. Negalima gi taip šurkščiai ignoruoti istorijos faktų. Lietuva 19-me amžiuje buvo netekusi valstybinės nepriklausomybės ir dabar tuo tarpu jos nebeturi, o ar tai reiškia, kad tada lietuvių tautos nebebuvo ir kad šiandien jos nebėra? Ne tik žydams, bet ir daugeliui kitų tautų ilgokai tekdavo pagyventi, t.y. "būti" be valstybinės nepriklausomybės. Kodėl toks Vliko daugumos užsispyrimas nepasisakyti nors kiek realiau, paprastai, be hiperbolių, visais atžvilgiais teisingai ir nekontraversiškai, gyvųjų neužkasant, - pvz. kad valstybinė nepriklausomybė yra tautai viena iš labai svarbių sąlygų kultūriškai ir ūkiškai klestėti?...

Toliau seimas priėmė antrą labai nunokusį nutarimą, kad Lietuvos įjungimas į SSSR yra tik smurto aktas, neturintis jokios teisinės galios. Ir dviejuose sekančiuose paragrafuose, vietoje mūsų pačių kovinių intencijų uždegimo, Seimas pokelių metų tik pakartojo kaip paprastai šaunais losangeliečio L. Valiuko komiteto "kovos programą": - prašyti laisvojo pasaulio kraštų vyriausybės imtis priemonių "priversti Sovietų Sąjungą pasitraukti iš Lietuvos" ir prašyti JAV vyriausybę iškelti Baltijos valstybių klausimą Jungtinėse Tautose. Kovingumo, šiuo metu gana nerealistiško, prašoma iš kitų, - o kur mes, kur mūsų Daugėla su Kasulaičiu?

Tik skyriuje "Dėl Lietuvos Diplomatinės Tarybos" vienintelį kartą paminima kova. Čia kalbama apie mūsų diplomatinę misiją veiklą laisvės kovoje, įpareigojant Vliko Valdybą tai veiklai talkinti ir, be to, - "aktyviai pasipriešinti bet kokioms pastangoms jų egzistenciją ar veiklą trukdyti". Gal ir graži idėja, bet išreikšta kažkaip fantastiškai. Atsimenu praetis įvykius, tai būtų auksinė tema feljetonui.

Suignoruotas Nemicko prašymas

Kaip skaitytojas galėjo įsitikinti, sunku būtų tvirtinti, kad Laisvės Kovos Metų Vliko sesijos pagrindiniuose nutarimuose pavyko rasti daug naujų idėjų, sukelti kovingumo nuotaikas, pozityviai kylančios kūrybinės minties ar bent senųjų kryžkelės rodyklių papildymo, pastiprinimo, aiškesnio ir spalvingesnio perdažymo.

Per 50 nutekėjusių metų žinom, koks buvo ir kaip įgyvendintas Vasario 16 Deklaracijos apsisprendimas. Ne už ilgo bus 30 metų, kai žinom, išgyvenom, ir matom, kad Lietuvos įjungimas į SSSR buvo smurto aktas, kurio nepripažįstam, kuris mūsų nesaisto ir mums neturi galios. Dėl to ir mes čia, o ne ten. Deja, jis vis dar turi galios Lietuvoje ir lietuvių tautos likimą ten labai saisto...

Ką mes į tai? Aišku, - kovot! Tad ką ir kaip

Vlikas nutarė kovot? Dviejų dienų seimo sesijoje jis nutarė savo viduje siekti kokių administracinių reformų, pareikšti padėką už gerą darbą Tautos Fondo pirmininkui, pasukti į studijų kryptį, įpareigodamas Vliko Valdybą ne pačiai paruošti, bet su kitų pagalba paruošdinti koki nors veiklą apie Lietuvoje varomą rusifikaciją. Geras ir dargi nepersunkiausias uždavinys: pradžia jau buvo gana daug straipsnių mūsų laikraščiuose ir žurnaluose tuo klausimu.

Šalia to, irgi proporcią išlaikant, dar buvo priimtas atskiras nutarimas praėjusių Laisvės Kovos Metų gruodžio 28 dieną prisiminti pavergtos Lietuvos jaunimą ir pritarti užsienio lietuvių jaunimo organizacijų sudaryto "Žygio už tikėjimo laisvę" sąjūdžiui. Tai pats karingiausias žodis, patekęs į nutarimus - žygis... Gi nutarimas "Moralinės ir materialinės paramos reikalu", kviečias laisvojo pasaulio lietuvių gausiau remti laisvinimo darbą pinigėmis aukomis, yra pernelyg įprastas ir natūralus, nors gal ir nebus vienas iš pačių naujausių.

Visus nutarimus paskaičius ir išstudijavus, bendras įspūdis lieka toks, kad per seimo sesiją tautos atstovams išreikštas Vliko vicepirmininko Dr. B. Nemicko prašymas "labai rimtai apsvarstyti reikalą sutelkti maksimum intelektualinių pajėgų į Lietuvos laisvinimo institucijos darbą", - buvo labai ir labai pamatuotas. Tragiškų pasėkų nepaisydami, atstovai šio priminimo, matyt, visai nesvarstė.

Dar neryškos funkcijos?...

Buvau vienas iš tų ir be abejo dar ne vienintelis iš milijono lietuvių išeivių, kuris toli pasaulio gale, už 3000 mylių nuo New Yorko, susirūpinęs ir idėmiai laukia mūsų tautos atstovybės (kaip ir juristai sako) svara ir įkvėpiančio žodžio.

Dviejuose ar trijuose seimo metu pasakytose ir išspausdintose prkalbose žodžių buvo daug, teisybės ir išminties nestigo, kaip lygiai ir drąsinančių sakinių viename kitame reportaže apie sesijos eigą. Mūsų prakalbininkai ir reporteriai paprastai nėra labai šykštūs optimizmo. Mūsų visų ilgalaikė ir paguodžianti programa yra ta, kad "tiesa ir laisvė vistik laimės prieš melą ir vergiją".

Bet seimo nutarimus paskaičius, mano optimizmas apsikrėtė Hong Kong influencija. Iš visų jėgų dėjau pastangas, kad tik šie įspūdziai nepavirstų humoreska, ir tikiuosi, ši kartą man pavyko. Nes pasidarė taip graudu, kad skonis ir sąžinė nebeleidžia juokauti.

Juk tik milžinas begalėtų tokiu pagundai atsisipirti, seimo nutarimuose paskaitę savikritikos skyrių, kur pareiškama pvz., jog seimas pageidauja, kad "ateities veikloje būtų daugiau išryškinta Vliko Valdybos ir Tarybos funkcijos". Nejaugi taip painu, nejaugi tos funkcijos vis dar neryškios? Ir kaip galėtų išlaisvinimo kovai racionaliai vadovauti organas, kurio štabo funkcijos dar neišryškintos?...

Arba kitas seimo pageidavimas, kad "Vliko Taryba kreiptų daugiau dėmesio į Lietuvos laisvinimo programinius klausimus". Tai kur ji blaškydavos ir į kokius klausimus ji kreipdavos daugiau dėmesio, negu pirmaisiai į esminius, strateginius, programinius? Nieko nebesuprantu.

Palankumas yra!

Kiek aiškesnis seimo nutarimas "Vliko veiklai daugiau lietuviškoje visuomenėje populiarinti ir didesniame mūsų visuomenės palankumui kelti" (seimą kasmet šaukiant kitoje vietoje, į komisijas įtraukiant daugiau Vliko veikėjų).

Tokio klausimo svarstymas ir specialaus nutarimo priėmimas, man rodos, buvo pats nereikalingiausias laiko gaišinimas. Dažnai kitom progom ne vienas astronautas skelbia, kad Vliką pripažįsta visi padorūs lietuviai ir jį žino visos pasaulis. Tad jį populiarinti belieka nebent tarpe tų, kurie dar nieko apie jį nežino, ypač nelietuviai. Šiaipjau, geriausias populiarizatorius visuomet yra atliktas ir atliekamas pozityvus, kūrybiškas darbas.

O dėl palankumo, tai reikalas vargu tiek painus ir aktualus, kad reiktų tam atskiro nutarimo.

Šalčio skulptūra...

Vyt. Maželio nuotrauka

Tie, kurie vadovauja, rikiuoja, gaires smaigsto, taisykles leidžia, kovoja, galėtų negaišti laiko rūpesčiui palankumo didinimu Vliko veiklai lietuviškoje visuomenėje. Lietuvos išlaisvinimo idėjai visa gyvoji lietuviška visuomenė buvo ir nuolat tebėra labai palanki. Tik kas iš to, jeigu ji nei kraujo, nei pinigų neduoda, nėra, kaip seimas tarė, nei patenkinamai apsvarsčius Lietuvos laisvinimo programinius klausimus, nei tinkamus nutarimus paskelbusi. Nereikia norėti per daug ir be pagrindo.

Vilniaus deputatų uždavinys...

(Atkelta iš 3 psl.)

Šio "dekoracinio" mokesčio Lietuvoj 1969 metais būtų surinkta 27,5 mil. rublių, -- vos per vieną penktadalį nuošimčio biudžete. Apie 15 mil. rublių to mokesčio būtų surinkta iš kolchozų. Prie tų 15 milijonų pridėjus "sklypininkų" (žymiai aukštesnėmis normomis) mokamus mokesčius, išeina, kad rubliais žemės mokesčių Lietuvoj dabar surenkama maždaug tiek pat, kiek būdavo surenkama litais. Sprendžiantis viešųjų kainų vidurkio, dabartinis rublio svoris beveik atitinka buvusį litto svorį. Atseit, Rusija, net ir pasisavinusi visą Lietuvos žemę ir visas ją disponavimo teises, vistiek iš tą žemę samdinių teisėmis dirbančiųjų renka maždaug tiek pat mokesčių, kiek Lietuvos valstybė imdavo iš tikrų tos žemės savininkų.

Apie Lietuvai 1969 m-

tams numatytą planą, kuriuo paremtas ir biudžeto apskaičiavimas, A. Drobnyš deputatams pasakė atvirai, kad jis "sudarytas sutinkamai su TSKP XXIII suvažiavimu Direktyvomis ir seniai Tarybų Sąjungos Aukščiausios Tarybos patvirtintu šalies Valsitybino liaudies ūkio vystymo planu ir biudžetu". Tad Vilniuje sušauktų deputatų uždavinys buvo nesudėtingas: išklausti, kas Maskvoj nutarta ir "pritart bei patvirtint". (ELTA)

M/F HELP

OPPORTUNITIES FOR PROFESSIONAL PERSONNEL CHIEF TECHNOLOGIST Starting salary, \$10,000-\$10,800.

REGISTERED NURSES

All services starting salary \$3.33-\$3.72 per hour plus shift differential. 280 bed hospital located in central Michigan offers excellent personnel policies and liberal fringe benefits. For information call 517-723-5211 or write: MEMORIAL HOSPITAL, West King St., Owosso, Michigan. Attn. Mr. W. Harris - Personnel Mgr. (2-6)

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS. PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

4^{3/4}%

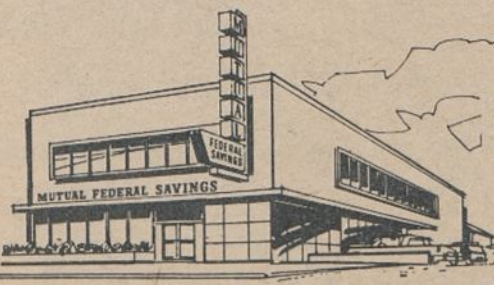
Metinis dividendas mokamas už indėlius taupymo knygutėse.

5%

Mokamas už vienus metų taupymo laktus nuo išdavimo datos. (\$5,000.00 ar daugiau, įdedant po \$500.00)

5^{1/4}%

Mokamas už vienus metų taupymo laktus nuo išdavimo datos. (\$10,000.00 ar daugiau, įdedant po \$1,000.00)

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747 OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

KŪRYBA IR MOKSLAS

Mečys Valiukėnas

ROMUALDAS SPALIS

DIRVA IŠLEIDZIA JO NAUJĄ KNYGĄ 'REZISTENCIJA'

Romualdas Spalis, g. 1915 m., -- rašytojas. Periodikoje savo beletristinius kūrinius pradėjęs spausdinti bene 1938 m. Atskiromis knygomis yra išleidęs: Trylika nelaimių (1950), Gatvės berniuko nuotyčiai (1952), Didžiosios atgailos, novelės (1952), Ant ribos (1954), Alma Mater (1960), Angelai ir žmonės (1963), Tarp dangaus ir žemės. Dabar Dirvos spaustuveje renkama jo vienos kartos istorijos ciklo ketvirta dalis -- Rezistencija.

— Daug kas stebisi, kad išalcte Anglijoje, gyvenate toli nuo lietuviškų centrų. Kodėl taip atsitiko?

-- Kelios priežastys padėjo man "išalti". Pradžioje, neturėdamas giminių Amerikoje, pradau viltį patekti į ją. Vėliau, kai JAV išikūrė bičiuliai kvietė ir siūlė, o vienas net atsiuntė affidavitus -- ilgai dvejojau neapsispręsdamas. Buva jau gan žmoniškai išikūręs Anglijoje. Pašonėje esantieji Europos amžių lobiai traukė ir viliojo juos pažinti. Net dabar, kada ją išvažinėjau skersai ir išilgai, vis dar yra kas pamatyti ir pasidžiaugti. Pagrindinė priežastis, kuri padėjo apsispręsti už Halifaxą, tai jo izoliacija. Savanoriškai pasirinkau tremtį. Būdamas Detmolde, Grevene turėjau dešimt amatų, o dešimtą badą, anot tos lietuviškos patarlės. Nutaręs atsidėti literatūrai, turėjau paskirti jai visą galimą laiką, o ne jo menkus likučius.

— Kurioje srity dirbdamas, pelnatės duoną kasdieninę?

-- Atidavęs duoklę fabrikui, jau eilę metų mokytojauju, dėstau matematiką. Iš vienos pusės tai palaima, nes dirbdamas tarp jaunimo, juntu jo nuotaiką, nenutolsitu nuo jo reikalų. Iš kitos pusės mokytojavimas šiais laikais yra sunki profesija. Pakitęs šeimų gyvenimas (visi suaugę dirba), technikos pažanga, dienos nuolatinis triukšmas veikia jaunimą. Lengviausias darbas su šešiolikamečiais, kurie ruošiasi oficialiems egzaminams, ir su vienuolikamečiais, kurie palikopradžios mokyklos suolą. Be to, ir visas matematikos kursas, kuris maždaug atitiko mūsų aštuonių gimnazijos klasių programą, staiga susiūbavo, pereinant į taip vadinamą, moderniąją matematiką, kuri vietomis daugiau primena logiką, negu gryną matematiką. Jos pasisavinimas reikalauja iš dėstytojų tam tikrų pastangų.

— Ar randate laiko kūrybai, rašymui? Kokios kultūrinės sąlygos Halifax'e?

-- Kad ir kaip taupau tą laiką, bet jo mažai turiu. Pasiruošimas kūrybai, paprastai atima daugiau laiko, negu pats aktualusis rašymas. Reikia sekti kultūrinį, literatūrinį gyvenimą, reikia daug skaityti ir galvoti. Halifaxo vienatvė, kaip minėjau, naudinga

tam tikslui. Tuo labiau, kai turiu naują biblioteką prie pat šono ir čia pat kalvotas Peninų panoramas pasivaikščiojimu, mąstymui. Taip pat didelį malonumą teikia ir Halifaxo rašytojų bū-

Rašytojas Romualdas Giedraitis-Spalis

relis. Jam priklauso apie 40 žmonių. Tai bene stipriausias rašytojų būrelis visoje šiaurės Anglijoje, dėka jo primininkės Didž. Britanijoje ir už jos ribų plačiai žinomas rašytojos dr. Phyllis Bentley. Vieni to būrelio nariai yra prirašę ir išleidę po dvidešimt ir daugiau tomų, kai kurių raštai pasirodė japonų, olandų ir kitomis kalbomis, kiti jau išėję į savanorišką pensiją ir neberašo, treči tik pradeda savo kūrinius spausdinti. Mano kelias tarp jų nebuvo toks sklandus. Pas anglus vietą reikia iškovoti. Be to, mūsų pažiūros kai kur susikirta. Bet dabar jau išsilygina ir sugyvenimas be priekaišto. To būreliotikslas įrašytas nario knygutėje ir angliškai jis skamba: -- "To provide mutual help and comradeship and the sharing of literary experience between practical authors, dramatists, poets and free-lance journalists". Būrelio veikla suplanuojama ir paskelbiama kiekvieną birželio mėnesį visiems metams.

Pereitų metų rugsėjo mėn. buvo paroda. Tai būrelio narių metinė darbų apyskaita. Per dieną ją aplankė didelis skai-

čius žmonių. Tarp kitų spaudinių gulėjo ir Aidai bei Varpas, kur tilpo mano novelės. Varpas liko visai nučiupinėtas, nes novelėje užtikti keli angliškai sakiniai sukėlė smalsumą. Daug kas stebėjosi dėl raidyno. Kadangi esame rusų kaimynai, manyta, kad ir kalba ir raidynas panašūs. Kaip vėliau man pasakojo, pasimaišęs anglas, vokiečių kalbos mo-

veikėjais, su partizanais, partizanėmis, kurie vienaip ar kitaip yra palikę savo pėdsakus epochos bėgyje. Kai kurie jų patirti įvykiai ar atlikti darbai, atrodo tokie fantastiški, atranda ar atras vietas ir rašomo ciklo puslapiuose.

— "Gatvės Berniuko Nuotyčiai" leidžiami nauja laida. Ar tai bus pataisyta laida?

-- Taip, antrąją laidą leidžia Dr. Vydūno šalpos fondas. Toji laida bus paįvairinta dailininko A. Trinkūno iliustracijomis. Jų bus, be rods, septyniolika. Leidėjai norėdami kiek sutaisyti knygą spausdina ofsetu, tai yra fotografuoja puslapius. Todėl pataisymai neįmanomi, nors kai kur niežti rankos, norisi palyginti, išgauti didesnę besiprasantį humorą. Tą malonumą teks atidėti ateičiai, jei tokia proga kada pasisuks. Džiugina iliustracijos ir žinia, kad 200 egz. jau dabar užsakyta.

— Žinant knygos gražų mūsų jaunuomenėje pasisekimą ar nereikėtų išleisti ją anglų kalba?

-- Pradžią jau padaryta. Visos trys knygos dalys į anglų kalbą jau išverstos. Bet, vertė trys skirtingi žmonės, susidarė tam tikros spragos, nelygumai. Antroje dalyje (išdykelių vasarą) neišgauta ta pati nuotaika kaip kitose dalyse. Reikia viską suderinti, išlyginti, perrašyti, o tam vis nerandu laiko. Vis kam nors ką nors esu pažadėjęs, vis kas nors skubina, ragina mane.

— Kokios jūsų pažiuos dėl literatūros konkursų, ar dalyvauji juose?

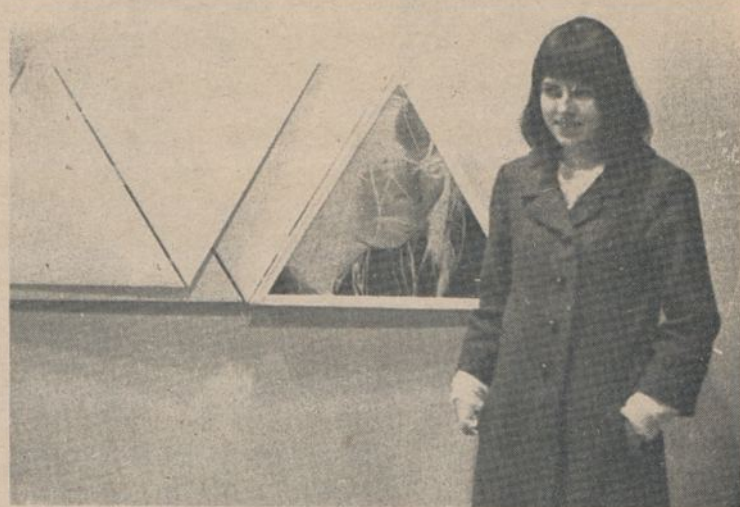
-- Tiek Draugo tiek Dirvos ir kt. panašūs konkursai turi ir teigiamų ir neigiamų savybių. Placiai dėl to buvo pasisakyta "Aiduose". Ir aš pats kiek gyldenau tą klausimą "Studijų savaitėje" Vokietijoje.

Aš nedalyvavau nei viename konkurse. Viena, kad šiaip ar taip reiki prisitaikyti konkurso nuostatomis, o kūryboje negaliu pakęsti bet kokių varžtų. Antra, negaliu pamesti kelio dėl takelio. Pirmą turį užbaigti nuamatytą kartos ciklą. O po jo, jei gyvensiu, esu numatęs parašyti vieną knygą jaunimui, kitą suaugusiems. Šiai pastarajai medžiagą renku jau eilę metų.

— Tolokai gyvendamas nuo lietuviškų centrų, savime netenkate kontakto su lietuvių rašytojais, kultūrininkais. Ar tai jums nekenkia?

-- Žinoma, tai didelis nuostolis ir spraga. Sunku nustatyti iki kokio laipsnio tai kenkia man, bet kartą pajutau tą tarpą. Amerikoje išėjo lietuvių prozos antologija. Redaktoriai, ten esančius autorius atsiklausė, kas iš jų kūrybos dėtina. Mane, toli gyvenan-

(Nukelta į 6 psl.)

Aida Vektarytė prie savo kūrinių parodoje.

Dviejų jaunų dailininkų paroda Toronte

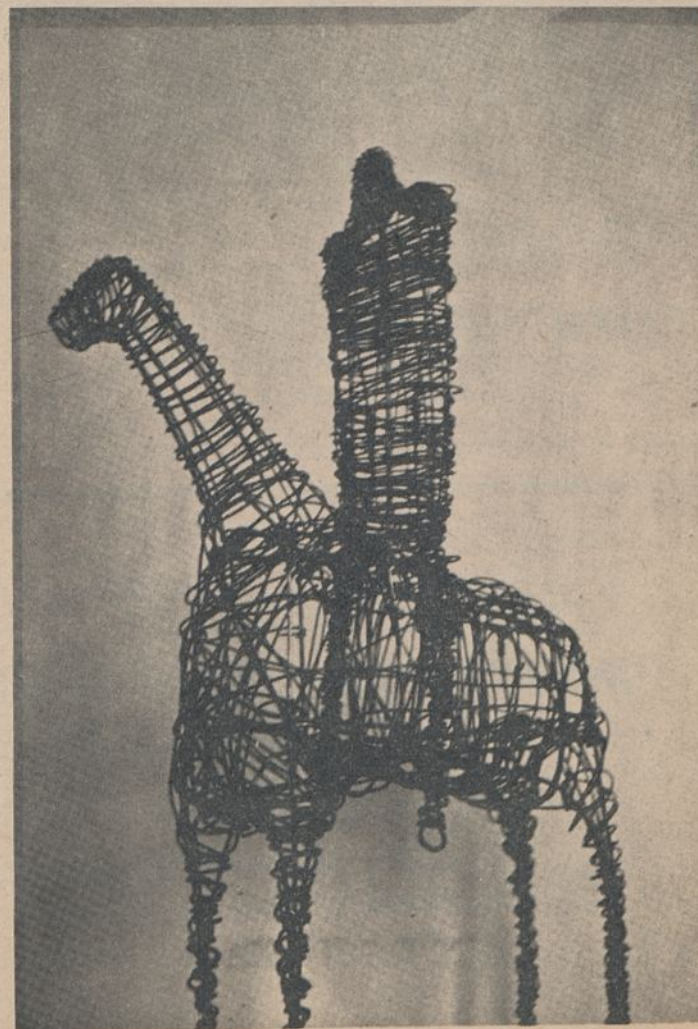
Lietuvių jaunosios kartos dailininkai Aida Vektarytė ir Romualdas Juknevičius, prieš didžiasias praėjusių metų šventes, nuo gruodžio 12 iki 22 d., Prisikėlimo parapijos patalpose turėjo savo kūrybos darbų parodą, kurią be lietuvių aplankė nemažai kanadiečių. Iki šiol įjedu savo atskirais darbais yra dalyvavę įvairiose parodose ne tik Kanadoje, bet ir už jos ribų.

R. Juknevičiaus kai kuriuos kūrinius matėme Montrealyje pasaulinės parodos metu. O prieš tai jis yra dalyvavęs dviejose jaunųjų menininkų parodose Toronte ir Chicagoje. Jo gabumai meno srityje pasireiškė gana anksti. 1964 m. Canadian High Art Foundation vertindama jo kūrybą paskyrė jam premiją. R. Juknevičiaus kūryba yra savita, išsiskirianti iš kitų. Žvelgiant į jo paveikslus jauti šių dienų pasaulio sujauktą gyvenimą ir regi tamsas su nykais ir sielvartu užuominėmis keliais. Iš parodoje išstatytų jo kūrinių išsiskiria pora paveikslų, kuriuose pavaizduota sėdinti mergaitė. Jie savo forma visai artimi naturalinei meno linkmei. R. Juknevičius reiškiasi ir kaip skulptorius. Iš metalo darbų bene vie-

nas charakteringiausių, tai berniukas norįs matyti savo ausis. Daugelis be pavadinimų. Veikiausiai dėl savo abstraktinės formos, dailininkas nepanorėjo žiūrovo vaizduotę įstatyti į tam tikrus rėmus ir ją varžyti.

Aida Vektarytė meno pasaulyje irgi nėra naujokė. Jinai savo kūrybos darbais dalyvaudama su ruošiose jaunųjų menininkų parodose yra gana gražiai užsirekomendavusi. Šioje parodoje išstatė keliolika tapybos ir foto darbų, kuriuose pirmąją žmogus su jo vidinio gyvenimo pavaizdavimu. Ir tai jos teptukas yra puikiai atlikęs. Gana vykusiai moters paveiksle pavaizduotas nusiminimas. Galima aiškiai matyti, kad dailininkė giliai sugeba įsijausti į vaizduojamąjį dalyką ir moka į žiūrovą kalbėti gražiai suderintą spalvų kalba. Nemažiau patrauklūs paveikslai -- Minia, Trys moterys ir dominuojančia mėlyna spalva ir Gitaristas. Pastarasis gana didoko formato ir sukurtas pagal naują šių laikų meno linkmę, pasižymi pasitikėjimu ir veržlumu. Piktumui nusakyti drobėje Aida Vektarytė panaudojo tik dvi spalvas, prie jų pavartodama dar ir k-

(Nukelta į 6 psl.)

ROMUALDAS JUKNEVIČIUS

Raitelis

Romualdas Spalis...

(Atkelta iš 5 psl.)

tį -- pamiršo ir savo nuožniura idėjo mano feljetoną. Tokie almanachai retai pasirodo, žinant feljetono trumpą, tuo pačiu menką bėgančios dienos vertę, mano manymu, redaktorių ne kolegiškai pasielgta. Būtų jau gražiau, jei jie būtų pridėję bent žvaigždutę, paaiškinimą, kad kūrėnėlis pačių redaktorių parinktas.

— Lietuvių Enciklopedijoje paminėta, kad lietuviai nepriėjo Anglijoje ir daug jų išsikėlė kitur. Kodėl taip įvyko?

-- Didž. Britanija, kaip ir kitos mažiau ar daugiau vienalytės valstybės, turėjusios didžią praeitį, tikinčios į savo kultūros pranašumą, su nepasitikėjimu žiūri į nepasiturinčias mažumas, ypač iš mažiau žinomų valstybių. Tuo tarpu užsieniečiai, paprastai, yra labai jautrus, pastebimai atsilikusio elemento šnairavimą ir jo nuotaika krinta, jis pradeda dairytis geresnio gyvenimo. Bet, jei toks jautrus užsienietis pamėgintų įžvelgti pačių anglių tarpusavo ryšius, jis tik šypteltų. Galima būtų puslapius prirašyti apie jų luomus, partijas, karjerizmą, organizacijas su jų visa žmoniška agonija. Negaliu girtis, kad pats viską pažinau, bet turiu bičiulių, kurie turi šaknis ten, kur aš neprieinu. Jie man pasakoja nesivarždami, atradę gerą klausytoją. Tačiau ne visi mūsiškiai bėga dėl anglių nepakentimo, daugumas, man atrodo, bėga ieškodami geresnio gyvenimo, didesnio uždarbio, nes ir Anglijoje yra puikių kultūrinių žmonių su kuriais malonu bendrauti, tarp kurių gera gyventi. Tik reikia parodyti tą patį rezervuotumą, nepulti kiekvienam ant kaklo, gerbti savo skirtumą, savo išneštą kultūrą.

— Kaip reiškiasi bendras lietuviškas gyvenimas, veikla D. Britanijoje?

-- Lietuviškas gyvenimas sukasi apie Akcinę Lietuvių Bendrovę, kuri leidžia laikraštį ir knygas; lietuviškus klubus Bradforde ir Manchesteryje, Lietuvių sąjungą ir jos skyrius; kun. Matulio pastangas Nottingame, kur įsteigtas bendrąsias besimokančiam jaunimui.

Pradžioje, kol buvo daugiau žmonių, parodytas didelis veržlumas, įsigyjant turtą, kuris yra ramstis ir dabartinei

veiklai. Greta vertingų laimėjimų kai kur ir neapsižiūrėta. Pav. "Sodyba" pirkti ne vidury Anglijos, kur jina turėtų žymiai didesnę reikšmę lietuvių išlaikyti, negu dabartinė, nukišta į pietus už Londono, toli nuo lietuviškų centrų.

Bradfordo ir Manchesterio klubai veikia labai gražiai, bet klubų pastatai neturi tinkamų salių su scena. Žinant scenos reikšmę ir naudą, tai didelis minusas.

Lietuvių Sąjunga, stipriausia mūsų organizacija, neapima visų lietuvių ir jų skaičius organizacijoje gan kuklus. Tam gali būti kelios priežastys, bet pagrindinė tai tam tikras sustingimas savo formoje. Reformų reikalas gan pribrėžęs.

— Kaip atrodo, žiūrint iš karalienės žemės į JAV lietuvių kultūrinės apraiškas: knygas, spaudą, kultūros kongresus, taut. šokių, dainų šventes, lietuvių teatro festivalį?

-- Mūsų bičiuliai anglai dažnai kaltina tremtinius, kad jie proamerikoniški. Jiems sunkiai suprantamas tas mūsų jausmas. Jūsų nesupratimai ir klaidos mūsų, toliau gyvenančių, tiek nežeidžia, todėl mes labiau pastebime tą šviesiąją, gražiąją pusę. Didžiudamiesi mes pasakojame svetimiems apie jūsų operas; rodome tautinių šokių fotografijas; nagrinėjame jūsų paskaitas; džiaugiamės mokslininkais, kurie rado kelią į JAV ir Kanados universitetus; su malonumu skaitome apie didelį skaičių studentų ir t.t. ir t.t. Juk visos išsilankymo viltys sudėtos į tą jūsų laisvą žemę, kur tautos, kad ir suplaktos į valstybę, kad ir ištikimos jai, bet prievarta jos neverčiamos užmiršti save, išsižadėti tėvų žemės. Jos gali reikštis plėsti savo kultūrą, neužgaudamos greta gyvenančių. Iš tolo žiūrint, sekant Jūsų spaudą, veiklą, net skelbimus karais gaunasi vaizdas, kad tai mažos savarakiškos valstybės, o ne kuklios mažumos veikla.

— Vasaros atostogas, girdejau, praleidote Afrikoje. Kokia žvaigždė ten vedė ir kokius mokslinius ar kultūrinius lobius iš ten parsivežėte?

-- Apsirikta. Šį kartą buvau ne Afrikos žemynė, bet tam žemynui priklausančios Kanarų salose, išdidžios 11000 metų aukščio Teides paunksmėje. Troškau pa-

matyti amžinos vasaros žemę, kur žmonės veikpamiršę kas yra lietūs. Ten švelnūs brizai nuo Atlanto sušvelnina Afrikos saulę, o didžiuliai sunkūs, įvairiaspalviai žiedai kabą nuo medžių ir krūmų (kalbu apie Tenerifo salą, kitos salos labiau apnuogintos, mažiau svetingos žalumos atžvilgiu), verčia grožėtis. Gal kada prie progos pasidalinsiu su Dirvos skaitytojais ne tik apie Kanarų salas, bet ir apie kitas mažiau žinomas, bet įdomias pasaulio vietas.

— Ar nenumatote kuria proga atkilti į JAV, kad ir turistinei kelionei?

-- Vienos kartos sumanyto ciklo paskutiniojo tomo veiksmas bus Amerikoje, kur randasi mūsų tautinio ir kultūrinio gyvenimo branduolys. Seku jau ne nuo šiandien atidžiai jūsų taikas, seku mūsų veiklų vingius ir taip renku medžiagą savo romanui. Tačiau to mažai. Reikia pažinti vietos koloritą, persisunkti jo dvasia, nes negyvos susirašinėjimo ar laikraščio raidės ne viską pasako. Tik pabuvęs Paryžiuje, aplankęs nuostabią Seinę gatvelę, galėjau ryžtis tam Paryžiaus epi-

zodui "Alma Mater" romane. Taigi, turėsiu apsilankyti Ameriką, atidžiai pasidairyti joje, nes paskutiniame tome mėginsiu būti labai atviras, nepaisydamas galimo šauksmo. Rašyti paskutinįjį tomą nebus lengva, nes tai bus refleksija į praeitį ir gairės atečiai. Žinau to tomo metmenis, bet dar nesudėti sakinių. Tas apsilankymas Amerikoje padės surasti žodį ten, kur šandien pažymėti klausukai, kur problemos dar neišspręstos.

Kada aplankysiu tą mūsų antrąją tėvynę -- sunku pasakyti, bet pradėsiu dairytis ir naudosiuos artimiausia proga tai įvykdyti. Tad iki pasimatymo Amerikoje!

MALE

O. D. GRINDERS SPLINE GRINDERS

Prefer man with at least 5 yrs. experience in Machine Tool Operations. Must do own set-ups and work from prints. Excellent benefits and working conditions. Steady employment. Apply: NATIONAL BROACH & MACHINE, DIV. OF L. S. I. 5600 St. Jean, Detroit, Mich. An Equal Opportunity Employer (4-5)

AGGRESSIVE 7-year-old company that has doubled its business every year is looking for men with mechanical aptitude that want an opportunity to grow with our company. Must be responsible and willing to bustle. Apply in person, no phone calls. Nu-Process Ind. Inc., 13374 Farmington Rd., Livonia, Mich. (4-7)

MALE HELP

MACHINE REPAIRMAN EXPERIENCED ON INJECTION MOLDING MACHINERY & ASSOCIATED EQUIPMENT.

A fast growing, good paying, interesting place to work. Excellent starting rates with scheduled increases and benefits.

LOCATED IN BROCKTON, MASS. AREA.

Call 617-947-0637

AFTER 6:30 P.M. WEEKDAYS & ALL DAY
SATURDAY & SUNDAY. (5-6)

VERGIJOS KRYŽKELIUOSE

STEFANIJOS RŪKIENĖ

ATTENTION ALL JOURNEYMEN ELECTRICIANS MILLWRIGHTS PIPE FITTERS

If you are interested in permanent employment with the best of working conditions and earnings—Champion Spark Plug Co., Ceramic Division has an immediate opening for you.

Insurance, pension plan, and other liberal benefits.

APPLY

CHAMPION SPARK PLUG CO.

8525 BUTLER, HAMTRAMCK, MICH.

An Equal Opportunity Employer (2-11)

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUSAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

DIRVA

6907 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44103

196.... m. d.

Siunčiu dol. pinigais/čekiu, už kuriuos prašau atsiųsti:

..... egz. Stefanijos Rūkienės "Vergijos kryžkeliuose" (paprastais viršeliais su aplanku), kaina 5 dol.

..... egz. Stefanijos Rūkienės "Vergijos kryžkeliuose" (kietais viršeliais su aplanku), kaina 6 dol.

Ta pačia proga prašau atsiųsti egz. Giovannino Guareschi "Draugas Don Camillo", kaina 3 dol.

Mano adresas: (pavardė ir vardas)

..... (namo numeris ir gatvė)

..... (miestas ir valstybė, zip Nr.)

Inž. R. Kudukis, senatoriaus Wm. B. Saxbe atstovas Ohio valstijoje, G. Kudukienė ir senatorius Wm. B. Saxbe.

Raimundas Kudukis paskirtas senatoriaus Saxbe atstovu

Ohio senatorius William B. Saxbe paskyrė Raimundą Kudukį ir adv. Charles Neuger specialiais savo atstovais Ohio valstijoje ir pavedė jiems tvarkyti senatoriaus įstaigą Clevelande, kuri bus atidaryta Federalinio Teismo rūmuose.

Inž. R. Kudukis yra baigęs Fenn kolegiją, turi inžinerijos mokslo magistro laipsnį ir pastaruoju metu dirba Republic Steel bendrovėje. Jis taip pat dėsto medžiagų atsparumo kursą Clevelando valstybinio universiteto inžinerijos fakultete.

Visuomeninėje bei politinėje veikloje R. Kudukis stipriai pradėjo reikštis, kai buvo išrinktas Clevelando Tautybių Sąjūdžio generaliniu sekretorium. Turėdamas gerus ryšius su tautybių grupėmis, R. Kudukis pravedė sėkmingą propagandą Cuyahogos apskrityje už sen. Wm. B. Saxbe. Senatoriui laimėjus rinkimus, R. Kudukis ir toliau liko patarėjų grupėje, dalyvavo senatoriaus priesaikos iškilmėse Washingtone.

Nuo 1965 metų R. Kudukis redaguoja Baltijos Aidu radijo programos lietuviškąjį skyrių, o 1968 metais buvo išrinktas ALT Clevelando skyriaus pirmininku.

PARENGIMAI CLEVELANDE

SAUSIO 25 D. Korp! Neo-Lithuania balius.

VASARIO 1 D. Ateities Klubas koncertas.

VASARIO 2 D. Lietuvių Studentų Sąjunga ruošia pietus šv. Jurgio parapijos salėje.

KOVO 9 D. Kaziuko mugė.

BALANDŽIO 12 D. Vysk. M. Valančiaus lit. mokyklos metinis balius.

lando skyriaus pirmininku. Jis taip pat vadovauja lietuvių inžinerių korporacijai Plenas ir yra aktyvus narys Amerikos Lietuvių Inžinerių ir Architektų Sąjungoje.

Naujosios R. Kudukio pareigos, kaip senatoriaus Wm. B. Saxbe atstovo Ohio valstijoje ir kaip jo įstaigos vedėjo Clevelande, yra labai reikšmingos. R. Kudukis turės progos senatorių pastoviai informuoti apie komunizmo pavergtųjų tautų ir ypatingai okupuotos Lietuvos padėtį. (rų)

• **ALT S-gos Clevelando skyriaus susirinkimas** įvyks šį šeštadienį, sausio 18 d., 7 v. v. K. S. Karpiaus namuose, 345 E. 222 St. Bus renkama nauja skyriaus valdyba ir tariamasi dėl ateities veiklos. Be to, bus traukiami burtų keliu Dirvos vaiaus dovanų laimėtojai.

Visi nariai maloniai kviečiami susirinkime dalyvauti.

• **M. Premeneckienė**, visuomenininkė, prezidento rinkimo metu buvusi Ohio lietuvių komiteto Nixonui remti pirmininkė, gavo kvietimą dalyvauti JAV prezidento R. Nixono inauguracijos iškilmėse ir baliuje Washingtone. M. Premeneckienė žada iškilmėse ir baliuje dalyvauti.

• **L.V.S. Ramovė Clevelando skyrius** sausio 26 d., 12 val. šv. Jurgio parapijos salėje rengia Klaipėdos Krašto atgavimo minėjimą.

Tuo po minėjimo toje pačioje klasėje įvyks skyriaus metinis susirinkimas. Nariai, kurie yra gavę bietus laimėjimui dovanų, prašomi atsiskaityti su skyriaus išdalininku.

Narius ir svečius prašoma gausiai dalyvauti minėjime.

• **Dail. Algis Muliolis** slidinėdamas nusilaužė koją. Šį savaitgalį grįžta iš ligoninės į namus.

• **Aldona Bagdonaitė-Cesmis**, veikianti amerikiečių tarpe gavo kvietimą ir vyksta į Prezidento Nixono inauguracijos iškilmes ir balių. Ji yra 32 Wardo, DD skyriaus komiteto narė, jau trečiuose rinkimuose paeiliui laiminti tą vietą. Ji daug dirbo savo skyriuje už Nixono kandidatūrą.

SVETIMŠALIŲ REGISTRACIJA

Primename visiems gyvenantiems JAV-bėse ir neturintiems JAV pilietybės, kad pagal veikiančią imigracijos įstatymą privalo iki š. m. sausio 31 d. užpildyti registracijos kortelę ir įteikti artimiausiai imigracijos ar pašto įstaigai.

Svetimšalių registracijos kortelės gaunamos kiekviename pašte. Prašoma nesiųsti ir atlikti šią pareigą.

Neužsiregistravę bus baudžiami.

• **Apdraudos reikalais** geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į **Z. Obelenį** tel. 531-2211.

KIRPYKLA. Vincas Gelgotas, Hts. kirpyklos savininkas, kuri yra 1812 Coventry Rd. netoli Mayfield, kviečia savo buvusius klientus ir naujus atsilankyti jo kirpykloje. Kirpykla atidaryta nuo 8 val. ligi 6 val. vak. Pirmadieniais uždaryta. (2-7)

BY OWNER
ST. MARY—COLLINWOOD
EXTRA LOT FOR INCOME
PROPERTY
PRICED TO SELL

3 bedrooms (on with air conditioner), plus finished room on 3rd floor. Enclosed front porch. Large new kitchen. Dishwasher. GL stove. Separate dining room. New ceramic tile bath on 2nd, 1/2 bath in basement. Carpeting and drapes. Aluminum storm and screens. Two lots 115 feet deep. (Bungalow can be built on side lot for income if desired). New 21/2 car (28x22) detached garage. Entire house newly painted and in excellent condition. Walk to Clevel. 1325 East 172 St. (South off St. Clair Ave.). Phone 531-0070. (4-5)

SAUSIO 25 D., PUOŠNIOJE DIAMOND SALĖJE,

Severance Center, įvyksta tradicinis

L.T.S. Korp! NEO-LITHUANIA

BALIUS

MENINĘ PROGRAMĄ IŠPILDYS NEOLITUANAI.
GROS KORPORACIJOS ORKESTRAS IŠ CHICAGOS.

Pradžia: 7:30 val. vakaro — vakarienė 8 val. vakaro.

Staliukai užsakomi pas V. Vinclovą, tel. 261-1794.

L.T.S. Korp! NEO-LITHUANIA CLEVELANDO VALDYBA

Klaipėdos atvadavimo (1923 m. sausio 9-15 d) Girulių "fronto" dalyviai dabar gyveną Clevelande: Vytautas A. Braziulis ir Donatas Mašiotas.

• **Prieš atnaujindami** savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokestį paskambindami **V. Giedraičiui** tel. 944-6835.

• **PARDUODAMAS** 3 miegamų namas, vieno aukšto, netoli E. 185 krautuvų, mokyklų, ir naujos parapijos bažnyčios. Labai gerame stovyje, naujai dažytas. Tel. 481-9044 visą dieną. (3-5)

• **Namo prižiūrėtojas** dalinam darbu, su žmona. 18-kos butų Shaker Heights apartamentas. Gaus 2 miegamų butą su vonia ir alga. Tel. 991-6692 arba 771-8144. (4-7)

HELP WANTED MALE

FACTORY WORKERS

Applications for employment will be taken on Jan. 6th, 7th, 8th for Material Handlers and Sweepers. Opportunity for advancement. Must be able to prove high school graduation and be able to work any shift.

CHAMPION SPARK PLUG CO.

8523 Butler
Hamtramck, Mich.
An Equal Opportunity Employer (2-6)

WANTED JOURNEYMEN

or
1ST CLASS SKILLED
AUTOMATIC
SCREW MACHINE

Operator Set-up men on Acme-Gridley automatics. Minimum 5 years top wages, fringe benefits. Day and night shifts. Steady work for qualified men. MAGNOLIA SCREW PRODUCTS

13950 Melon
Bet. Dix and Schaefer S. of Ford X-way
Detroit, Mich. (5-11)

MACHINIST

FOR SET-UP AND LEADER
Small shop, 20 people, East Side. Overtime, Steady work.

VEMCO PRODUCTS

5740 EAST NIVADA
DETROIT MICH.
MR. COWEN, 313-366-1300 (5-7)

WANTED AT ONCE

JOURNEYMAN OR
1ST CLASS SKILLED
BRIDGEPORT OPERATORS

Must be able to set up work from Blue Prints & Close Tolerance. Full time. Top rates, and fringe benefits. FULLER TOOL CO.
4000 W. 11 Mile, Berkley, Mich.
313 — LI 5-7777 (2-8)

Mums rašo

KODĖL NEPAGERBTI SAVANORIAI?...

J. Bubelis, praeitais metais gruodžio 20 d. Dirvoj aprašė Philadelphia ramovėnų suruoštą Lietuvos Kariuomenės 50 metų atkūrimo sukakties minėjimą.

Aprašyta gražiai. Įvertintos ruošėjų pastangos, gražiai paminėta kariuomenės atkūrimo šventė. Už tai ramovėnai širdingai dėkoja.

... Bet J. Bubelis kartu daro ramovėnams užmetimą: "Metu karčią pastabėlę dėl ne visai tinkamo gyvųjų už Lietuvos nepriklausomybės kovojusių Vyčio Kryžiaus kavalierių ir savanorių - kūrėjų. Nepasirūpinta

jiems kur pagarbią vietą duoti ir ten susodinus atitinkamai pagerbti..."

Iš kviestų 10 savanorių ir Vyčio Kryžiaus kavalierių nedalyvavo nė vienas. (Plk. V. Saudzis, Vyčio Kryžiaus kavalierius, važiuojant į pamaldas, eismo nelaimėje buvo kiek sužeistas, tad irgi nedalyvavo) Iš visų savanorių dalyvavo tik skyriaus pirmininkas p. Juozas Česonis, o kiti neatvyko.

Toliau J. Bubelis prikiša, kad buvo triukšmingas orkestras. Taip. Priežastis -- maža salė. O grojo labai gerai. Tai Drexel Instituto studentų orkestras.

Ramovėnas

Skaityk ir platink
DIRVĄ

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota
U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2608 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2787
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų Lietuvoje pagaiduojamų prekių labai prieinamomis, žemesnėmis negu kitur kainomis.

KREIPKITES į mūsų vienintelę Chicagoje lietuvių įstaigą, turinčią teisę SAVO VARDU siųsti siuntinius tiesiai iš Chicago į Lietuvą.

Vedėjai: E. ir V. ŽUKAUSKAI

Naturally SUPERIOR SAVINGS

Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE

HOME and
REMODELING
LOANS

INSURED SAVINGS

ATEITIES KLUBAS CLEVELANDE

Š. M. VASARIO MĖN. 1 D.

SLOVĖNŲ AUDITORIJOJE, 6409 ST. CLAIR AVE.

RENGIA

DAINOS IR POEZIJOS VAKARĄ

Dalyvauja: Solistė Aldona Stempužienė.

Kompozitorius Darius Lapinskas.

Aktorius Leonas Barauskas.

Menininkai neseniai su pasisekimu koncertavę Pietų Amerikoje.
Gros VENDELL orkestras. Veiks bufetas ir baras.

Pradžia 7:30 val. vakare.

Bilietus rezervuoti pas: J. Damušį 381-8408, V. Kasakaitį 943-2130.

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

BENDRUOMENININKŲ PASITARIMAS KANADOJE

Sausio 11 d. Toronte, Priskėlimo parapijos patalpose, įvyko bendras PLB valdybos, JAV LB Centro Valdybos ir Kanados LB Centro Valdybos pasitarimas. Dalyvavo 21 asmuo.

Pirmininkavo: St. Barzdukas, inž. Br. Nainys ir dr. J. Čepas. Sekretoriavo K. Baronas.

Apie tarpveiksnių bendradarbiavimą referavo dr. A. Butkus, Jungtinio Fondo reikalu kalbėjo dr. V. Majauskas, apie tautinio solidarumo įnašus — inž. Br. Nainys, Lietuvių Švietimo ir Seimos Metai — A. Rinčūnas ir apie kultūrinę paramą kraštų Bendruomenėms — dr. A. Klimas.

Konferencijos dalyvių buvo keliama klausimai: Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas — M. Lenkauskienė, VLIK seimas — V. Volertas ir Miklovas, Liet. veiksmų organizavimas ir jos darbotvarkė — St. Barzdukas.

Pasitarimas buvo uždaras. Jam pasibaigus buvo paruoštas priėmimas-kavutė, kurios metu pasidalinta mintimis su spaudos žmonėmis.

• JAV LB Rytinio pakraščio Apygardų bei Apylinkių pirmininkų suvažiavimas įvyksta šį savaitgalį, sausio 18-19 dienomis. Suvažiavimo pradžia šeštadienį, sausio 18 d., 2 val. p. p. Šv. Kazimiero parapijos salėje, 130 Lafayette St., Pa-

terson, N. J. Bus svarstoma Apygardų valdybų veikla, organizaciniai reikalai ir lėšų telkimas LB veiklai, Apylinkių valdybų veikla ir kiti aktualūs LB reikalai.

Visi LB Apygardų bei Apylinkių pirmininkai kviečiami dalyvauti. Suvažiavimas atviras, visi suinteresuoti LB veikla maloniai kviečiami suvažiavime dalyvauti. —kvd

• Eugenijus Bartkus, ALT pirmininkas, dr. Leonas Kriaučiūnas ir Jonas Jasaitis su poniomis pakviesti dalyvauti naujai išrinkto Illinois gubernatoriaus Richard B. Ogilvie inauguracijos iškilmėse, Springfield, Illinois.

Inauguracijos iškilmės tęsis visą savaitę. Jų užbaigoje įvyks iškilmingas inauguracijos balius.

• Lietuvos Laisvės Kovų Invalidų Draugija nuoširdžiai dėkoja už aukas invalidams paremti šioms organizacijoms: Lietuvių Veteranų Sąjungos "Ramovė" Centro Valdybai — 277 dol., L.V.S. "Ramovė" Los Angeles skyriui — 200 dol., Juozo Daumanto šaulių kuopai Los Angeles — 50 dol., Lietuvos Kariuomenės Kūrėjų Savanorių Sąjungos Detroito skyriui — 127,23 dol., L.V.S. "Ramovė" Omahos skyriui — 88 dol. ir L.V.S. "Ramovė" Rochesterio skyriui 70 dol.

"GIMTOSIOS KALBOS" SUKAKTIS

Amerikoje leidžiamam bendrinės kalbos laikraščio Gimtųjų Kalbų sukako lygiai 10 metų. Išėjo 40 numerių, apimančių 672 puslapius. Iš pradžių ją redagavo redakcinė komisija (P. Jonikas, A. Salys, Pr. Skardžius), padedama redakcijos taktininkų būrio (B. Babrauskas, A. Dundulis, J. M. Laurinaičio ir D. Veličkos). Faktiškai pradžioje redagavo P. Jonikas — pustrėčių metų, o paskui L. Dambriūnas — pusaštuntų metų.

Daugiau ar mažiau bendradarbiavo apie 40 asmenų: A. P. Bagdonas, B. Babrauskas, St. Barzdukas, Vikt. Biržiška, Vl. Baziulis, Alg. Budreckis, P. Būtenas, Pr. Čepėnas, V. Čižiūnas, L. Dambriūnas, A. Dundulis, D. Didžiulis, G. Gedvila, A. G. Giedraitis, A. Gintneris, J. Grabauskas, K. Grinda, dr. K. Gudaitis, Alg. Gustaitis, Jer. Ignatonis, P. Jonikas, A. Klimas, J. M. Laurinaičis, K. K. Lizdeika (Draugelis), V. Maciūnas, B. Masiulis, A. Maziulis, P. Orintaitė, K. Ostrauskas, V. Prižgintas, J. Prunskis, V. Rastenis, J. Ruktys, O. Rozniekėnė, A. Šimaitienė, J. Vaišnys, J. Valaitis, D. Velička, V. Vintartas, Zarinu Janis.

Bendradarbiai, žinoma, buvo nevienodi, nes vieni parašė kuone kiekvienam numeriui, o kiti tik po vieną rašinė. Daugiausia teko prirašyti paties redakto-riams: Dambriūnui — apie 300 puslapių, Skardžiui — apie 100, Jonikui — apie 70, kitiems po mažiau.

GK daugiausia buvo taikoma spaudos žmonėms bei šiaip kalba besidominčiai visuomenei, bet jos poveikis, tur būt, buvo nedidelis. Kalbą mokantiems ji buvo nereikalinga, o nepakankamai mokantieji vistiek tarėsi moką pakankamai ir nedaug, atrodo, teskyrė jai dėmesio. Kai kas skundėsi, kad GK buvusi per sunki, kad buvo rašoma per "aukštu" stiliumi. Bendradarbių stoka sudarė didžiausią laikraščio vargą dalį. Užtat kokia buvo, GK daugiau nepasirodys.

Dabar GK bus leidžiama

ne visuomenei, o jaunuomenei. Dėl to ją pasiims savo globon Pedagoginis Lituanistikos Institutas su Aukštesniąja Lituanistikos Mokykla.

Buvusieji redaktoriai visiems bendradarbiams nuoširdžiai dėkoja už talką.

CHICAGO

ISKILI JANUŠAIČIŲ SEIMOS ŠVENTĖ

Jurgis ir Veronika Janušaičiai, chicagiškių itin mėgiamos "Paramos" krautuvės bendrasavininkai, neseniai minėjo 25 m. vedybinio gyvenimo sukaktį. Į šią šeimą šventę prigaužė svečių tiek, kiek leido Jaunimo Namų salės talpa! Juos atvedė ne tik laimingas Sukaktuvinių šeimyninis gyvenimas, bet ir platus, džiaugsmo kupinas darbas lietuvių bei geraširdiška parama lietuviui. Visų dalyvių nuotaika giedri ir šventiška.

Sukaktuvinius sveikino: konsulas, redaktoriai, dvasiškiai, žurnalistai, visuomenininkai, bendradarbiai, poetai, aktoriai, gimnės ir draugai! Iš arti ir toli, iš tų pačių J. Namų ir iš tolumo Sibiro, iš Chicago ir iš okupuotos Lietuvos! Visų linkėjimas ir džiaugsmas — Sukaktuviniams ilgiausių metų ir laimingų!

Tas šventėje dalyvaujančių gausumas ir jų nuoširdus Sukaktuviniams atnešimas aiškiai sakė, kiek gili ir plati lietuviškoje visuomenėje Janušaičių daugeriopa veikla. Išskirtinai tenka pasigerėti Jurgio Janušaičio gausiomis lietuviškojo gyvenimo apybraižoms teikiomomis originaliai visai mūsų spaudai ir neteko girdėti kokių nepasitenkinimų. Tas rodo korespondento objektyvumą ir supratimą lietuvių ir jo uždavinių! Visa šioji šventės nuotaika ir visuomenės dėmesys te stiprina juos, Jurgį ir Veroniką Janušaičius, jų gyvenimo darniame kelyje. (mv)

DETROIT

• Inžinierių ir Architektų Detroito skyriaus susirinkimas ir pobūvis įvyks sausio 18 d., 7 val. 30 min. vakare Dievo Apvaizdos parapijos salėje. Bus simpoziumo formoje diskutuojama galimybės, kiek ir kaip realiai inžinieriai ir architektai šioje vietoje galėtų savo veikla ir darbu būti naudingais lietuviškoji bendruomenė. Taip pat bus aptarti kiti einamieji reikalai.

Po susirinkimo bus kavutė ir užkandžiai.

ŠALFAS S-GOS SUVAŽIAVIMAS

Metinis ŠALFAS S-gos suvažiavimas vyks vasario 1 ir 2 d., Detroito, Mich., Lietuvių Namuose, 3009 Tilman Ave. Pradžią — šeštadienį, vasario 1 d., 1 val. po pietų.

Kaip suvažiavimo svečiai patariamuoju balsu kviečiami dalyvauti visi sporto darbuotojai, fizinio lavinimo mokytojai, sporto veteranai, lietuviškų organizacijų bei spaudos atstovai ir visi lietuviško sporto judėjimu besidomį asmenys.

ELIZABETH

MIRE PRELATAS MYKOLAS G. KEMŽIS

Dar vienas geras lietuvis pasitraukė iš gyvųjų tarpo. Elizabetho lietuvių parapijos klebonas prel. Mykolas Kemžis po sunkios ligos,

mirė sausio 3 d., sulaukęs 61 m. amžiaus. Palaidotas sausio 8 d., šv. Kryžiaus kapuose, N. Arlington, N. J. Pernai jis atšventė 35 metų kunigystės, 15 metų klebonavimo Elizabethoje ir 10 metų prelado sukaktis.

Prel. Kemžis buvo gimęs Newarko ir visą laiką gyveno New Jersey. Pirmus kunigystės metus buvo paskirtas į airių parapiją. Vėliau visą laiką buvo lietuvių parapijose. Mokėsi Kearny, So. Orange ir Darlingtono. Prieš gaudamas Seton Hall universitete bachelor ir master of arts degrees, mokino lietuvių studentus lietuvių kalbos, rašybos ir istorijos. Būdamas kunigų seminarijos mokino ten esančius lietuvių klerikus lietuvių kalbos.

Vienas tokių jo studentų buvo dabartinis Newarko lietuvių parapijos klebonas Jonas Schernus, kuris buvusiam savo mokytojui prel. Kemžiui laidotuvių proga, pasakė lietuvių kalba labai reikšmingą pamokslą. Laidotuvių pamaldose dalyvavo arkivyskupas Boland ir keletas ne lietuvių dvasiškų. Kun. Schernus lietuvišką pamokslą pakartojo ir anglų kalba.

Velionis prel. Kemžis buvo geras lietuvis patriotas ir tuo didžiavosi, jam lietuviški reikalai nebuvo svetimi ir juos dažnai paremdavo. Vietos angliška spauda davė nemažai vietos, išskeldama jo nuopelnus kaip lietuvių. Lietuviai dvasiškai net ir iš tolimesnių vietų buvo atvykę į laidotuves, su nelietuviais galėjo būti apie 70 kunigų-prelatų. Nors buvo darbo diena, bet didelė Elizabetho lietuvių bažnyčia buvo perpildyta dalyviais.

A. S. Trečiokas

NEW YORK

• Klaipėdos Krašto prajungimo paminėjimas įvyks sausio 19 d., sekmadienį, 3 val. popiet, Congregacijos salėje Woodhavene, 91 St. kampas 85 Road. Rengia Mažosios Lietuvos Bičiulių Draugija. Kalbės M. Gelžinis. Visi kviečiami dalyvauti.

Ta proga evangelikai tame pačiame maldanamyje turės 2 v. p. p. pamaldas, po kurių visi dalyvaus minėjime.

PRENUMERUOKIME DIRVĄ!

Laiškai iš visų pasaulio kraštų byloja, kad patikimiausias lietuvių ryšys ir informacijos šaltinis yra laikraštis. Turime bičiulių ir artimesnių žmonių visur. Ir ten, kuif valiutos sunkumai, skirtingos gyvenimo sąlygos, neleidžia skirti laikraščiai reikalingos pinigų sumos. Neapsunkinkime BALT ar kitų labdaros organizacijų laikraščių prenumeratoriais ar knygų pirkiniais. Užprenumeruokime laikraštį patys, tuo suteikiant didelę moralinę paramą savo artimesniam žmogui.

DIRVA,
6907 Superior Ave.,
Cleveland, Ohio 44103

Prašau siųsti Dirvą 1 metams (1/2 metų) šiuo adresu

Jungiu čekį, pašto perlaidą 13 dol. (7 dol. 1/2 metų).

Ta proga jungiu Dirvai auką dol.

Parašas

Adresas

Dirvos prenumeratora 1 metams — 13 dol., 1/2 metų 7 dol.

MIAMI BEACH

• Dr. D. Naikauskienė su dukroms, agr. A. Bludžius su šeima ir dipl. inž. Šimkus (visi šiauriečiai) praleido Kalėdų atostogas Miami Beach, Floridoje — besimaudydami Atlante. Apsistoję buvo Alf. ir Sofijos Petravičių erdvuose namuose, 7744 Hawthorne Ave., Miami Beach, Florida, pusė mylios nuo Atlanto vandenyno.

MUZIEJAUS RETENYBĖ!

Paskutiniai prisiminimai iš Nepr. Lietuvos laikų. Baigiančios pranykti Nepr. Lietuvos sidabrinės monetos pardavimui. 5 litai — J. Basanavičius, 10 litų Vytautas Didysis, 10 litų prez. A. Smetona ir kitos. Kainoraštis — pareikalavus.

P. Zablockis,
2333 Ontario St.,
Vancouver 10, B. C.
Canada.

HELP WANTED MALE

PRESS BRAKE SET-UP MEN
MATERIAL HANDLERS
SHIPPING CLERK HELPER WITH
EXPERIENCE IN DRIVING SMALL
TRUCK.

Medium size. Job shop. Attractive fringe benefits including hospitalizations & other insurance benefits. Plus bonus plan. Year around work. Over-time available.
SUN-LITE MANUFACTURING CO.
575 Bellevue, Detroit, Mich.
(4-10)

F E M A L E

SEWING MACHINE OPERATORS

Experienced on single needle and multiple machines. Steady work, nice working conditions.

SWITLIK PARACHUTE CO.
1325 E. State St., Trenton, N. J.
609-587-3300

Ask for
Mr. RICHARD SWITLIK, Jr.
(2-11)

Visi padėkime
LIETUVOS KANKINIŲ
VARDĄ ĮAMŽINTI
paminklinėje lietuvių
koplyčioje šv. Petro
bazilikoje Romoje.

Laiko jau ne daug.
Neatidėliokite prašyti
save ir savuosius
koplyčios kūrėjų
tarpe.

Aukoms adresas:
LITHUANIAN
MARTYRS'
CHAPEL FUND
2701 W. 68 Street
Chicago, Ill. 60629

P A D Ė K A

Mano brangiam, mylimam gyvenimo draugui
PRANUI LEMBERTUI

Amžinybėn iškeliavus, kad ir metams be jo praėjus, mes negalime jo niekada užmiršti...

Ir dėkingi esame visiems draugams ir pažįstamiems, kurie velionį prisiminė: dalyvavo pamaldose, paminklinės lentos įventinimo iškilmėse ir kitose jo mirties metinių apeigose.

Aš nuoširdžiai dėkoju kunigams — prelatui J. Kučingui už jo gražų žodį velionio atminimui, kun. dr. A. Olšauskui ir kanauninkui Mykolui Vaitkui (Rhode Island) — už jautrias pamaldas.

Didis ačiū muzikui Broniui Budriūnui už gražią muzikinę pamaldų dalį ir giedojusiems solistams O. Deveikienei ir R. Dabšui. Ypač buvo malonu išgirsti giesmę su Pr. Lemberto žodžiais. Esame dėkingi nemažam būriui lietuvių, kurie atsilankė kapinėse, ir tiems artimiems draugams, kurie ir po metų a. a. Praną gražiai prisiminė, jautriais žodžiais jį apibūdino savo kalbose prie pašventinto velionio paminklo, — B. Railai, B. Brazdžioniui, B. Budriūnui, A. Devenienei, Alei Rūtai ir visa pravedusiam E. Arbui.

Dėkoju D. Railienei, A. Brazdžionienei ir D. Mitkienei už puikias rozes ir kitas gėles, padėtas ant Prano kapo.

Taip pat dėkojame visiems, kurie mirties metinių proga apie Praną Lemberką parašė spaudoje, ir laikraščiams, talpinusiems velionio nuotrauką ir jį prisiminusiems: Lietuviams Vakaruose, Dirvai, Keleivui, Darbininkui, Draugui ir kitiems.

Negaliu pamiršti ir esu nuoširdžiai dėkinga visiems arti ir toli esantiems draugams, kurie laike taip sunkiai praleistų metų be mano mylimiausio Prano manęs neužmiršo ir visaip mane guodė, dažnai paskambindami telefonu, laiškais, aplankydami, dažnai nuveždami mane į kapines.

Esu dėkinga visiems, kurie mane suprato ir neapleido taip sunkiose gyvenimo valandose. Už visą tą nelaimėje mums parodytą jaudinantį draugiškumą dvasios šilumą ir visokeriopą užuojautą nuoširdžiausiai visiems širdingai ačiū.

Monika Lembertienė ir
sūnus Vitalis su šeima

Lietuvos Respublikos Prezidento Antano Smetonos našlei

SOFIJAI SMETONIENEI

mirus, gilią užuojautą reiškiamo sūnui JULIUI ir jo šeimai

Grazina ir Stasys Daukšos

A. A.

SOFIJAI SMETONIENEI

mirus, Jos seseriai JADVYGAI TŪBELIENEI, dukteriai MARIJAI VALUSIENEI ir sūnui JULIUI SMETONAI ir jų šeimoms nuoširdžią užuojautą reiškia

Vladas Ingelevičius su šeima

Brangiai mamytei ir uošvei

A. A.

ONAI VILKIENEI

Lietuvoje mirus, jos dukrai NASTUTEI, ARTURUI ir anūkei AUDRAI CENFELDAMS, giliausią užuojautą reiškiamo ir kartu liūdime

Janina ir Eduardas Šišai
Rozalija ir Vincas Ambraziejai